

Tartu Riiklik Ülikool
NSV Liidu ajaloo kateeder

V. Flatto

Ajaloo osakonna 5 kursuse üliõpilane

JRÜ ametiühing
massilise kultuuritöö organi-
seerijana

Diplomitöö

Juhendaja: van. õp. d. Eringson

JRÜ NSVd ajal. kat.
nr. 1662.

Tartu 1962

Essõid

Nõuogude ametiühingud on massilise isikunõudluse organisatsioonid, mis isikunõudluse vabatahtluse alusel võigi ühiskondade töölii, turistid, univõppasutuste ja kõrgema koolide õpilasi, olumata riisid, rahvuslased, soost ning usulistest tõuspidamistest.

Nõuogude ametiühingud on lahkematult seotud nõuogude Liidu Kommunistliku Parteiiga kui nõuogude isikunõudluse organisatsioon ja suunava jõuga. Nõuogude ametiühingud nõudavad nõuogude rahvaspartii ümber, mobiliseerivad teda võitlusele kommunistliku isikunõudluse üleshitamisest.

Kommunistliku partii juhtimisel on nõuogude ametiühingud läbinud suure arengu. Nad on kasvanud tööliidumise võims

maribineamus organisatsioonis, mille riidoluse
 uuendus üle 50 miljoni inimese¹ ja mis aval-
 dasid viljastavat mõju meie maa riikliku-
 le, majanduslikule ja ühiskondlikule elule,
 võideldes rahvamajanduse pidava arendami-
 se, nõuogude inimeste materiaalse elu-
 jõe edasise parandamise ja kultuuri-
 tase tõstmise eest. „Ametiühingud“ on
 kaardusliku organisatsioon, uueatõmba-
 mine, õpetamise organisatsioon, see on kool,
 juhtimise kool, majandamise kool, kom-
 munisti kool.²

Tunnustatus ametiühingute silma-
 paistvate teenete eest Nõuogude riigi ja
 rahva üs rahvalikliku ühiskondliku ja
 nõuogude inimeste kommunistliku uuea-
 tamine alal on nõuogude ametiühinguid
 autasustatud valituse kõrgema auto-
 ritega - Lenini ordeniga.³

Kommunistliku ühiskonna laia-
 haardeline ehitamine tingimustes muutub

¹ Ametiühingu autiiviti kõiiraamat, Tallinn 1961, lk. 3

² V. I. Lenin, Teosed, kd. 39, Tallinn 1955, lk. 2

³ Ametiühingu autiiviti kõiiraamat, Tallinn 1961, lk. 3

pidavalt nõuogude ametiühingute oratõhtsus, arendub ja muutub mitmekesisemaks ametiühingute tegevusvõle.

Üks oro ametiühingute tööst meeldustab kultuuritöö, mille edasise arendamise vajadust rõhutatakse NLRP XXII kongressil vastu võetud uues partei programmis. Ametiühingud peavad tegema selliseid võite, et tõsta nõuogude inimeste hariduse- ja kultuuritaset, et kiiremini jõuda kommunistliku, mil "haridlasuond launab ebmaest vöitvõ nõtriaadma vöit, füüsilise töö tegijad tõusevad oma kultuurilise ja tehnilise taseme poolest vaimse töö tegijate tasemele."

Käesoleva diplomitöö teemat "TRÜ ametiühing ühõpilaste marmilise kultuuritöö organisatsioonina" ülesandeks on näidata, kuidas on toimunud kultuuritöö nõuogude ametiühingute ühes organisatsioonis - Tartu Riiklise Ühioobi ametiühingus 1944. aastast alates.

Diplomitöö kirjutamisel on kasutatud põhiliselt TRÜ ametiühingu, Opetatuse Ühioobi

¹ Nõuogude Lõidse Kommunistliku Partei programm, Tallinn 1961, lk. 59

uugu ja lektori Kantseli dokumente ja TRÜ ametiühingu aktivistide mälestusi mineviku kohta, nometi praegu iluhoolis tegutsivate in-
tegratsioonide juhtide, integreerumisele lii-
mit jt. andmeid kultuuritöö kohta iluho-
olis tänapäeval.

Tuuri raamusi oli TRÜ ametiühingu dokumentaalse materjali kasutamisel, sest need on fondurimata ja uuri 1950. aastoni süstematiseerimata. Tuuri 1950. aastoni on säilinud iluhoolis vöke TRÜ ametiühingu dokumente, mis taustas põhjalikumalt kõnitlemast ajavahemikus 1944. aastast uu-
ri 1949. aastani.

Diplomitöö koosneb kakut peatükist. Eimene peatükk käsleb ajavahemikus 1944. aastast uuri 1949. aastani, mil TRÜ üliõp-
luse ja Tervistajate Ametiühingu organi-
satsioonid ehendati. Teine peatükk käsit-
leb TRÜ ametiühingu kultuuritööd 1950. aastast uuri 1961. aastani. Lõppjõnas tchau-
re ülevõtteks kõnitletava perioodi kultuur-
itööst ja ühtlasi ontouu ülevõtte 1962. aast-
to tähtsamatest kultuuriründmustest.

Diplomitööle on lisatud mõned illust-
reerivad fotos TRÜ teguamatest in-

Tõeluskollektiividest. Kasutatud kirjanduse vi-
 mestus on ära toodud diplomitööde kasu-
 tatus kirjades allumaterjalide loetelus.

I puatökk

"Kultuuritöö" suundade
võlja kujunemine JRU-s
1944. a. - 1949. a.

17. novembril 1944. a.¹, kui veel käi-
sid õgedal lakingud Lääne-Eesti ja soovi-
tel, toimus Tartu Riikliku Ülikooli pide-
liku avamine. Algas uus ajastu Eesti aja-
loos, mis püstitas ametiühingute ette lo-
nialise loosungi tähtsuse vajaduse. "Ame-
tiühingud on kommunisti koobras."² Tartu
Riikliku Ülikooli tähendus see enneaegne
uus nõuoguline intelligentne kasvatoornist,

¹ Vastlusest Ajaloo - teadusloosiaanna produtsiooni
sm. Eisingroniga

² V. J. Lenin, Teosed, ud. 32, Tallinn 1955, lk. 2

Konnu moodustas Tartsu Riikliku Üliõpila-
kajumide summa 42 miljonit rubla.

Voatamata raskus ümbruses majon-
dusbiuroo olekorras, si lastunud üliõpila-
red end raskustest kühutada, vaid konna-
rid juba algusest peale üliõpilate Am-
tiühingu juhtimisel pöörduma tähelepanu
ka ametiühingu kultuuritööle.

Ametiühingu juhtivad on Tartsu
Riikliku Üliõpilate pidurdas uue 1949. aas-
tani re, et üliõpilate ol. uue ametiühin-
gu organisatsioon - TRÜ Teenistujate Am-
tiühing ja TRÜ Üliõpilate Ametiühing,
mille vaheline koostöö ol. nõrk. Mõlemil
ol. eraldi juhtiv ametiühingu komitee ja eral-
di ametiühingu komitee kultuuritöö sektori.
Iu tähendas, et üliõpilate kultuuritööd ju-
hiti vahelt poolt, mis si talusid kasuus
kultuuritööd edendada arendamiseks, uue rask-
te olu ametiühingu komitee kultuuritöö sek-
tori juhtimise suunas si ühtines Tirs am-
tiühingu komitee kultuuritöö sektori suuna-
ga või tei kaasa paralleelselt. Kaks ameti-
ühingu organisatsioonid olmas ole si talusid
kasuus uue üliõpilate ja õppijavahelise läbi-
tulimisel kultuuritöö ja teiste aladel, mis nõjo-
järgne rasked klanivõitlus perioodid olmas

Vastlusel Ajaloo- Kaitseakadeemia produtsiooni
sm. Eimsoniga.

tulnud kasuks nõunogude kultuuri viigeldamiseks.
 Vaatamata sellele, et tingimused kul-
 tuuritoimiks olid väga rasked: puudusid ruu-
 mid, varda inventar, võimeustega ringijä-
 hid, töötas 1945. a. algul juba rida ringi-
 millist austisemaus oli muusikaring (ühi-
 me türitajaid ja üliõpilastel). Liikumise
 arv oli 1945. a. I poolal 85. Ringi alla
 kuulus mees-, naiskoor ja 1938. a. asutatud
 salongorkester. Meeskooris oli 30 ja nais-
 kooris 32 lauljat, salongorkestri liikumise
 arv võinud 1945. a. 18-15 liikme vahel.
 Muusikaringi koor ja orkestrit juhatas
 m. R. Kiting. Algselt peab pöörata
 suurt tähelepanu kooride kumite mitteru-
 unne toimimisele. Harjutusi viidi läbi regu-
 laarselt 2 korda nädalas, korraldati 2-4
 feratöötet häälsõnne kirimustel TRÜ
 õppejõudude poolt. Koorid esinesid 1945. a.
 I poolal: meeskoor - 12 korda, naiskoor -
 9 korda. Peab selle esinesid muusikaringi
 liikmes m. Pauloo, m. Rani jt. instrumen-
 taal- ja vokaalrobitidena revolutsiooni-

¹ TRÜ Üliõpilaste Ametiühingu komitee aru-
 andes ja tööplaanid. TRÜ Üliõpilaste Ameti-
 ühingu komitee aruanne 1948. a. kohta, l. 4

lõpeti tähtpäevade ja autuste ülekoobi aastas, nõjaväe haiglas j.m. 4 uorda.

Tõnuks tähtsamas ringis olid kirjandusring (ühine teenistujate ja üliõpilaste) ja juhatajaks oli ülekoobi õppijad n.m. K. Taw. Ringi liikmeid 15 liiget.

1945. a. I poolt võeti kirjandusringi poolt läbi 5 referaatõhtut üht ja viis kirjandus loomingu tutvustamiseks. Siin väiteid juuritus nimes ülekoobi õppijad n.m. Adams referaadiga "Päevide loomingu" ja kirjandusringi juhataja n.m. K. Taw referaadiga "Kirjandus - võitleja." Ringi viis tööt 1945. a. aprilli - mais kirjandusliku omaloomingu autovõistlusel liikujatute võistlusel, millest võeti osa 6 liiget. Kolmas tööd premumit: 1 - II auhind ja 2 - III auhind.² Pramiatus on 600 rubla.

¹ TRÜ Teenistujate Ametiühingu konverents ja aruanded kuni 1947. a. Polit- ja kultuur-ministri töö TRÜ Teenistujate Ametiühingu Komitee organiseerimisel läbi võetud 1. jaanuarist - 30. juunini 1945. a., l. 40

² Teatsomas, l. 41

Elari loodi veel 10 liikumist koosnes näite-
 ring (ühine üliõpilaste ja teenistujate) "Van-
 muin" teatri näitleja Ilmar Tommari juh-
 timisel, spordiring (143 liiget), maaring (19 lii-
 get) jm. Talvise juhtimisel ja ualastajate
 ring (27 liiget) jm. Punnari juhtimisel. Näite-
 ring, spordiringi naisrihm ja maaring ü-
 arvunud omalt ruumide ja vartava inventa-
 ri puudumis ja vähese organisatsioonitot-
 tu töö.

Tartu Riikliku Ühukoole Üliõpilaste Am-
 tiühingul oli suurel määral kõigi hädasajo-
 loomate õppevahendid, puude, rüütu jm.
 muuseumid, mistõttu kultuurilistest ku-
 lutustest jäi väga vähe, kuid üliõpilaste
 otsustasid omalt poolt majanduslikult
 külgut kaasa aidata, et Tartu Riiklises
 Ühukoole saaks kindlustada uus rüütu-
 gode riikl. rotivalitsuse ja vormilt rah-
 vusliku kultuur.

¹ JRU Teenistujate Amtiühingu konverent-
 sid ja aruanded uuesti 1947. a. Polit- ja kul-
 tuurimanikule töö JRU Teenistujate Amtiühin-
 gu Komitee organisatsioonil läbi viidud 1. joo-
 nuarist - 30. juunini 1945. a., l. 40.

30. oktoobril 1945. aastas toimus üli-
 kooli aulas Tartu Riiklises Üliõpilas-
 üliõpilaste Ametiühingu üldkoosolekul, kus
 võeti vastu järgmine otsus: "Tartu
 Riiklises Üliõpilas üliõpilaste, noori-
 des järeleööde kaasa arvatud Tartu
 Riiklises Üliõpilas üliõpilaste Ameti-
 ühingu komiteede teema foor, lubavad
 kultuurilistest ja majanduslikest vri-
 tustest, oruistri raskustest ja tõi-
 tusest ette võetud 0,5% oma stipendiu-
 mist." ¹ Edasi lubati otsuse tõlge
 üliõpilastele müüda vastavalt ja
 vihkude hind 25 - 35 kopivast vii-
 nimise kopivast, ning mis saadakse to-
 le kasutada kultuuriliste vrituste or-
 ganiseerimiseks ja väljaspool etnik-
 tud taandit koostise kultuuritööga
 teglevate, huvitajate paluade man-
 mineks.

¹ ENSU TRÜ Üliõpilaste Ametiühingu üli-
 koosoleku protokollid 1945. a. Protokoll nr. 7.
 TRÜ Üliõpilaste Ametiühingu üldkoosoleku
 üliõpilas aulas 30. oktoobril 1945. a., lk. 17

² Tallinnas

1946. aastani võis mõrgata üliõpilaste karvo-
vat oravõtu kultuurilist üritust, int-
gratsioonide. Tartu Audente Muusoo-
ri¹ liikmed arv oli kasvanud kakskord-
selt (60 lauljat), naiskoori liikmed arv
oli kasvanud ligi 4 korda (120 lauljat), or-
kestri liikmed arv oli kasvanud 16 lii-
kelt 20 liikmeni 1945. a. I poola viit-
reides. Uute intgratsioonide alus-
taid fööid regaator (120 lauljat) m. R. Rit-
singu juhatusel² ja rahvotantsgrupp
m. Reidla juhtimisel³.

¹ Kuni 1950. a. novembrini nimitati üliõpilaste
muusooi Tartu Audente Muusooi.
(Vt ka Tartu Üliõpilaste Muusooi liikmed
m. H. Toomega)

² TRÜ Tevistikute Ametiühingu konverentsid
ja aruanded kuni 1947. a. TRÜ Tevistikute
aast 1945. - 1946. a. läbi viidud poliitika-
duslike ja kultuuriliste fööde kokus-
võttes, l. 83

³ ENSU TRÜ Üliõpilaste Ametiühingu
üliõpilaste protokollid 1945. a. Protokoll
nr. 10. TRÜ Üliõpilaste Ametiühingu üli-
õpilaste üliõpilaste aastas 18. märtsil 1946. a.,
lk. 23

1946. a. kaunas arengma komitee integreer-
ko Töölisühendades. Nii loodi Arengi-
komitee ühikute m. Looma juhatuse ja
komitee integreering.¹

Juunis 1946. a. ujuis ühik-
lasele avamine ühiklase² tuis uue-
russ septembrine. Klubi juure rajati
punaaru, uue ob. tellitid ajurjo ja
ajalehti, uus ühiklase kantamisus
ob. male, ulaver ja pilyard.³

Vastavatus klubi keeles uolm-
tubo, millest uas makutand sada uas-
uimmed iimut ja uolmas - uas uim-
mend.⁴ Detsembrine sai klubi juure

¹ TRÜ Tövitajate Ametiühingu konverent-
sid ja aruanded uue 1947. a. TRÜ Tövitajate
maa 1945. - 1946. a. läbi viides pro-
letariiduse ja uultuurmanite töö
uonuuõtet, l. 83

² Ühiklase aru ühikob 7. 20

³ TRÜ Ühiklase Ametiühingu uomite aru-
anded ja tööploonid 1948. - 1949. a. E d 50
Hariduse ja Kultitöörite Ametiühingu TRÜ
Ühiklase uomite aruand, l. 110 - 111

⁴ Toimiu nr. 1. TRÜ Ühiklase Ametiühingu
uomite aruanded ja tööploonid. TRÜ Üh-
iklase Ametiühingu uomite aruand 1947. a.
Kokta, l. 35

ovad 2. tuba üliõpilasmaja kolmandal uurrusel, mis see muutunud liividevõrka valituwat ruumipuudust. Klubi avominge said üliõpilaste ruumid, mis sobivad integreeruskollektiividele kasutamiseks, väikeste koosviibimiste, kurnuõhtute läbi viimiseks, mis viimiseks, viiti suurematele kollektiividele ja suuremate koosviibimiste jaoks siin olid klubi ruumid sobivad.

Klubi juhatus moodustasid kuni 1946. a. novembrini integreerimise juhid, mis 29. novembril klubi töö parandamiseks asendati 21 liumelise valituse juhatusga, mille esimeheks valiti üliõpilane Jaan Ollino Põllumajandusteaduskonnast² kurnusest.

Tartu Riiklase Üliõpilaste Üliõpilaste Ametiühingu komitee, mõistes sotsiaalselt suurt vastastikku tähtsust, harras igati tõdemisega sotsiaalselt il-

¹ TRÜ Üliõpilaste Ametiühingu komitee aruanded ja tööplaanid 1948.-1949. a. EdSU Haridus ja Kultuuri Ametiühingu TRÜ Üliõpilaste komitee aruanne, l. 111.

² Teatsomas, l. 110.

muunist. Nii huaris 1946. a. ilmumo klubi poolt organisuirtes üloõpilasuuono rinalakt "Tunglounaja", mis 1946. a. II poolil ilmus 4 uorda ja rinalakt "S. Adolfi tönawo (maayo üliuool t.) internoodis ja uiljand (niiis J. Gagarin), tönawal aruwo, Uelalire Haratuse taalusuuono ruumis.

1946. a. lõpp tõi TPKÜ integruustartib koosa isomultuwa üllatus: TPKÜ õprijousted koosuirt kaotati muuikoõpjetajo ametuolt, mille tötto uolm laudu-uoro ja oruuter eluuis jöönus jubi-ta. Jün tubid ago appi TPKÜ üloõp-lant ja Tunistujate ametiühingus, uot-tis uoorid ja oruuter² jubi palga-maasmir enda uondo.

Tojojängritel aastatel riuelneid mö-ningais kuuoti ja uorjandus ringuondo-sus apolitiilne uoatis, penimim, pro-

¹ TPKÜ Üloõpilant Ametiühingu komitee aruan-des ja tööplaanid 1948. - 1949. a. E NSO Haridus ja kuuoti-töölite Ametiühingu TPKÜ Üloõpilantkomitee aruanne, l. 111

² TPKÜ Tunistujate Ametiühingu konuurentid ja aruan-des kuu 1947. a. E NSO Haridus ja kuuoti-töölite TPKÜ Üloõpilantkomitee aruanne, l. 140

kultuuritöö sutoritena sinalektide sutor-
im. Aide vastutused ja ühne- ja teatri-
kultuuri osas tehti vastutavaus im. Arvo.¹

See tõi kaasa ühne- ja teatri-
kultuuri järna suuremiste üliõpilaste
poolt, sest kollektiivset ametiühingu töu-
diga oli võimaliku muutseda peamisega-
le ühendusele. Kollektiivne ühneilasturi
organiseeriti 1947. a. 4. uorda. Eriti suure
huviiga vaadati nõuogude film "Töötus"
ja "Nõuogude Eeri." Igal suure kol-
lektiivset ühneilasturi käib filmi voo-
tamas üel gruppide kaupa. Gruppis pidi
olma vähemalt 10 üliõpilast, sest vasta-
sel korral ei andnud ametiühing töu-
dit väga pilte saamises² ja võttes ar-
vum ühnele vähemust ja ühneõprade suurt
tunni ühnele, oli pilte saamine indi-
viduaalselt raskem ühnele.

Kollektiivne teatriilasturi üliõpilas-
tele alandatud kindadega organiseeriti aastal

¹ Toimik nr. 1. TRÜ Üliõpilaste Ametiühingu
komitee aruanded ja tööplaanid. TRÜ Üli-
õpilaste Ametiühingu komitee aruanne 1947. a.
kohta, l. 31

² Teatsama, l. 37

joosul 10 korda, mil eeldati K. Simonovi
näidandit "Osu uirimus", G. Enesauna ope-
ret "Pihajõre", J. Kallmani operett "Silva",
D. Tšainovski operett "Podalmand" jt.

Kunstilise integreerumise organis-
niseerijana ja juhtijana TRÜ-s 1947. a.
oli klubi, millele olid allutatud kõik in-
tegratsiooniringid, mees-, nais- ja noor-,
näitering, kirjandusring, elisõnnatõde-
te ring, illopiitator (kohati nimitati
seda ka salongorkestrina), väike sümfoonia-
orkester² ja 1947. a. oktoobrist alates
ka vastasutatud illopiitator ja jazzorkester³
illopiitator ühenduse juhtimiseks.

Klubi töös pidurdavaid tegu-
ruid oli ruumipuudus. Klubil endal
puudus raal ja iluoli aulad uue
1951. aastani lubati kasutada ainult
haruhoone. Sellest oli tingitud, et illo-

¹ Toimiu nr. 1. TRÜ illopiitator Ameti-
ühingu komitee aruanne ja tööplaanid.
TRÜ illopiitator Ametiühingu komitee
aruanne 1947. a. kohta, l. 37

² Halromas, l. 35

³ Halromas, l. 39

ühiskondlike kultuuriliste ürituste läbi vä-
 minus tuli üürida AÜ & N Kultuuri-
 majast ruume, mille ühukorras kasutamise
 eest tuli maasta 1000 rubla. Sellel sum-
 ma maasmis oli iljõuaine, mistõttu
 mitmed üritused läinud marib il-
 koolis jäid pidamata. Tõusid kasu-
 tati E & N Studente Akademia saal-
 l, mis oli odavam, kuid mille puu-
 luseks oli see, et seal ei lubatud
 tantsida. Elavais näitus selle kohta,
 mil määral 1947. a. oli levinud büro-
 krasim on see, et selleks, et saada le-
 ba selle saalis tantsimiseks, tuli lö-
 bi kätta 10 inimest. Klubi väinud ruu-
 mid olid peamiselt uursuõhtute, mi-
 da 1947. a. peeti klubis 26 uorda, loen-
 gute ja integreeringide tegemiseks.

Klubi juures olid integreer-
 kollentivõidud olid peamiselt Tartu Aka-
 demiline Muuseum ja naisuor, kes
 andsid 1947. a. jõuud 8 inimest kont-
 sort: Tallinnas² ja Tartus ja uoos

¹ Toimik nr. 1. TRÜ Ülepidantse Ametiühingu
 komitee aruanne ja tööplaanid. TRÜ Üle-
 pidantse Ametiühingu komitee aruanne 1947. a.
 kohta, l. 35

² Teatromas, l. 39

rahvatantsurühmaga (76 liiget Ilmar Koidla juhatusel) võttis osa XII ülestauulepuot.¹

Ühuse arvunomana ja autiivumist tegevusena ringius ulubi juures 1947. a. oli ühjondustring, mis korraldas rea huvitavaid etütusi. Nü toimused refraaktkoosobuud temal "Majandoune leub," "Jonis Rainis - ühjonu - võitleja," "Ervantus," "Proorat 1947. a.," "Loomingus," "Blou ja Outoobu," korraldatsi omaloominguõhtu, vüdi läbi leulitusvõistlus. Juure Jotrialestbue Outoobürevoloktsioon 30. aastapäeva tähistamises, organiiseriti ühjonu õhtuid Püüvint, Lermontovint, Tõhkevint ja kohtumisi kirjaringega, millest kõige huvitavomana oli kohtumine Ilja Ehrenburgiga 9. augustil.³

1947. a. toimenuud kultuuriõhtude ühjondustele on iseloomubue 1946. aastaga võrreldes enavõtjate suurenenuud arv, parim organisseritus, ürituste mitmekesisuus.

¹ Toimik nr. 1. TRÜ Üliõpilaste Amütiõhingu komite arvanded ja tööplaanid. TRÜ Üliõpilaste Amütiõhingu komite arvannu 1947. a. Kohito, l. 39

² Teatsamas, l. 40

³ Teatsamas, l. 36

Nii võib ennustunemat kultuuriliste üri-
 tuste hulka loysa 4. jaanuari näripis, 23. veebruaril Nõuogude armu ja rõjalar-
 vastine piiva ams korraldatus demobilis-
 ruitute öhtu, 22. aprillil Jüröö tähis-
 tamine, 30. aprillil tõrvimute rongkäigu, 30. mai
 dulumatsioonide võitlusöhtu, 8. septemb-
 ril Moskva 800. aastase juubeli tähisto-
 mine, 20. septembri muusika ja dula-
 matsioonide öhtu.

30. augustil 1947. a. avaldati Üb-
 lialduse Ametiühingu Kesunõuogude Pru-
 sidentumi määrus, mis rõhutati vajadust:
 „... hoida otsustavat võitlust reaktioo-
 nite, manduva kodanliku kultuuri ja
 ideoloogia mõju vastu. Tuleb risti maati-
 lult korraldada intelligentsile loenguid
 ja etuanded poliitiliste temade, nõu-
 ogude riigi raastustest, suure nõuo-
 gude rahva hingelastumest ponnust ma-
 ilmo kultuuri, kaasasge kodanliku kul-
 tuuri modernisest.“²

¹ Toimik nr. 1. TRÜ üliõpilaste Ametiühingu no-
 mitse aruanded ja tööplaanid. TRÜ üliõpilaste
 Ametiühingu komitee aruanne 1947. a. uolka, l. 36

² Toimik nr. 4. Juksandis ametiühingu töö orga-
 niseerimine. Üblialduse Ametiühingu Kesunõuogude
 Presidendi määrus 30. aug. 1947. a., l. 26

Vastavalt sellele otsusele kavati J.R.U.-s rook-
 voni tähtsuse suurendamiseks ideoloogilise kasva-
 tuse vormide mitmekesisemaks muutmisel.
 Komisjoni komitee autentsus toetus vüdi
 läbi kinnust - vastuse õhtuid teaduskon-
 dades¹, kursustel ja teaduskondades kor-
 raldati õppjõudes poolt vutlus poli-
 tiliste temade, vüdi läbi poliitinforma-
 tioon, mille peamiseks temaks olid näda-
 la ringvõttes väli- ja sisepoliitilised olu-
 korrad, peeti loenguid temal "Ajaleo
 võltsijad" ja "Marschali plaani kohta"².
 Juurut enim kavati tähtsuse
 suurendamiseks ka populaarteaduslike loen-
 gude kavatamise oras. Juure kuuriga uuur-
 lati prof. Romuli loengut "Töö rooma-
 tuga" ja dotsent Elango loengut "Ju-
 rine töö õppiprogrammis"³. Selliste loengu-
 tega piiriti tõsta üliõpilaste huvi teadus-
 töö vastu õppiprogrammis ja anda sellele

¹ Toimik nr. 1. J.R.U. üliõpilaste Ametiühingu
 komitee aruandes ja tööplaanis. J.R.U. üliõpi-
 laste Ametiühingu komitee aruanne 1947. a. koki-
 ta, l. 35.

² Teabemas, l. 36

³ Teabemas

juhnikid, aga uuno taolisi loomgus peeti il-
 liseelt vähe, mis si saavutatus piiratud
 summas ja üliõpilaste inimese töö õp-
 protsessis jäi endiselt vähesem.

1948. a. Toi TRÜ kultuurile uua
 palju uut, millest üks tähtsaimus sünd-
 mus on 22. novembril TRÜ partiorga-
 nizatsiooni, rektoradi, EKKVÜ komitee ja
 Teenistujate ning üliõpilaste Ametiühin-
 gu komitee häälhondjo ajalehe „Tartu
 Riikliku Üliõpikooli“ ilmumine.¹

Ajalehe „Tartu Riikliku Üliõpikooli“
 uue tähtsaimus ülevõtte on aidata
 kaasa üliõpilaste kommunistlike vas-
 tatomisele, et need saaksid mitme-
 külgselt arenevad kindla maailma-
 vaate ja sügavate teadmistega spetsia-
 listid. Et seda suurt vastutust üles
 ülesannet täita, pide ajaleht algusest
 peale olema tihedalt seotud üliõpik-
 vate kirjandusega, teada üliõpilaste
 aktuaalsete probleemidega. „Juhivad mö-“

¹ Protokollid. TRÜ Teenistujate Ametiühin-
 gu komitee aruanne 10. veebr. 1949. a., l. 44

tähtsimeid võimeid, signaalid kok-
 tadelt, kriitika ja ennuskriitika - see peab
 täitma meie noore liiku ürgse¹ - ühe in-
 loomustab ajalehe "Tartu Riikliku Üli-
 kool" ülesandeks ajalehe tüüpse numbris
 J.R.U. Teadusajalehe Ametühingu komi-
 tee viimase J. Taul.

Tähtsimeid võimeid sündmusena
 oli puhkustööandmine, mis rai-
 taks tunde selle, et J.R.U. Teadusajalehe
 ja Üliõpilaste Ametühingu ostis koos
 12427 rubla väärt instrumente.

1948. a. olid sündmusena E.N.S.U.-s
 ühine võimeid kultuuritöö liitus. Ka
 J.R.U.-s oli sündmusena oluline rida mee-
 lusi, mis rai- pöörati üldiselt selle
 kultuuritöö loigub rohkem tähelepanu
 uue määra, millega on rehitatau 1. mail
 Aina kaalu toimetusel ilmuma kaanonu
 sündmusena "Kaardid Teadusajalehes" tunn-
 tamise parimuse sündmusena E.N.S.U.-s
 kõrgemate koolide ja Teadusliku Institu-
 uti

¹ "Tartu Riikliku Ülikool" nr. 3, 2. det. 1948

² Toimik nr. 1. J.R.U. Üliõpilaste Ametühingu
 komitee aruanded ja tööplaanid. J.R.U. Üli-
 õpilaste Ametühingu komitee aruanne
 1948. a. okto, l. 24

te Töötajate Ametiühingu Vabariikliku Komitee poolt normaldatud senalikes ülevaatus.¹

Üldu ant. TRÜ, 1948. a. senalike väga järgmiselt: üliõpilaste senalike üliõpilaste lugemistauas, Hades-nondale senalikes ja ühisloomute senalikes. Iga senalike pidi ilmuma 1 uonduus + pilulube ründmust ja tähtpöövade puhul väga antavas vrinumbriid.

Üliõpilaste kõrga vaastöö töte e ilmunud ago senalikele numbriid sageli tähtsusest.²

1948. a. tugevusiid TRÜ vides vinnasvabariikide kõrgimate õppuasutustega. Nii viilastav Riga Riikluse Üliõpilaste üliõpilaste TRÜ-s, andes huvitava kontsordi. TRÜ Üliõpilaste Ametiühingu klubi organisuris lätlaste viilastaväigub vastuväljaväigub Riiga.

¹ Protokollid. TRÜ Töötajate Ametiühingu Komitee konverentrid. TRÜ Töötajate Ametiühingu konverentri protokoll 10. vabr. 1949. a., l. 44

² Toimik nr. 1. TRÜ Üliõpilaste Ametiühingu Komitee aruandes ja tööplaanid. TRÜ Üliõpilaste Ametiühingu Komitee aruanne 1948. a. vabr., l. 20

5-25 inimesi koosnevat gruppilise vii-
tati ühe aasta jooksul 52 korda. Pär-
dusena tuleb märkida, et üliõpilaste ko-
sustis kollaboratsioon viiakse üldiselt suur-
romal määral selliste välismaiste filmi-
de, nagu "Nakukün" ja "Laul rüüb" voo-
tamises, mis näitab üliõpilaste
madalat haldinust ja seda, et ei ol-
nud veel vabandus kodanliku meele-
kannatavast.

Yllena, et tösta üliõpilaste hu-
vi nõuogude ühe vastu, kavati 1948.a.
Kvadele organiseerima üliõpilaste tasuta
vinoetendus, kus demonstreeriti näitus-
selliseid filme, nagu "Looduse sala-
dused", "Ühe ühineus" ja võrraldo-
ma filmide arutelusid. Elava arutelu
objektiks said nõuogude filmid
"Jutustus Siberimaast" ja "Rong
nõidab ilta."

Arvestades kunstilise integreer-
suurt kasutavat osa, hõlmab üliõpi-

¹ T R Ü üliõpilaste Ametiühingu komitee aru-
anded ja teeploand. T R Ü üliõpilaste
Ametiühingu komitee aruanne 1948. a koh-
ta, l 20.

² Tallinnas.

lari Ametiühingu komitee kultuurmanile-
 re komisjoni esotas üliõpilaste H. Tüdoga
 igati juurutama kunstilist integreeritud üli-
 õpilasmariidus. Kursuste ja traditsioonida-
 de kunstilise integreerimise õhtus meenutus
 arvuamatus. Integreerimise kavade kinnitamine
 ametiühingu kultuurmanileeri töö komisjoni
 esimees H. Tüdo. Põhjuseks tuleb maini-
 tada seda, et nm. H. Tüdo ei kontrolli-
 linnud üliõpilaste määratud kavade täpsustäit-
 mist, mistõttu kavade jäi sageli ainult
 paberile ja kunstilise integreerimise õhtust
 sai aluskoostöö jooksul ja kutsuti la-
 ledaga koosviibimise. Ette kujutus see näi-
 tus Arstiteaduskonna I kursusel ja too-
 moseviteaduskonna õhtul. Hästi suvas-
 tu õnnestas Ajaloo - Kultuuriteaduskonna õh-
 tu, mil esineb koostööst valitud, si-
 zuse esuavoga. Koosviibimine algas la-
 naan prof. H. Moora teavitava sõnavõtu-
 ga. Sellele järgnesid kunstilise integreerimise
 ettevõtte: head vänti-, ulavri- ja töölo-
 seelad, seelotaulud L. Karindi esitamis.

¹ Toimik nr. 1. TRÜ üliõpilaste Ametiühingu
 komitee aruanded ja tööplaanid. TRÜ üli-
 õpilaste Ametiühingu komitee aruanne 1948. a.
 kohta, l. 22.

Koos selgitajad U. Villandi, E. Hiob ja L. Öngo esitasid omaloomingut. Tantsuetekandest esitati „Muistlastants“ ja lõpetas esiti rahvatantsu.

1948. a. alguses toimunud kõigis teadusandades ja uuringute integreeritud, mis teid ei ole uusi andmeid integreeritud. Tänu sellele sai 1948. a. uueaastamustri võimaliku I üliõpilaste integreeritud ülevaatus, millest osavõtjate arv oli suhteliselt vähenenud.

Integreeritud ülevaatus tei tavaliselt esile puudused: puudus ajakohasus, nõu-koosoleku raportuaar, mistõttu üldjoontes domineeris nii heli- kui ka sõnakuuliste tegevuste joon, mis oli vastoolus mis nõu-koosoleku tegevusega ja näitas üliõpilaste madalat ideoloogilist-politilist taset.

¹ „Tants Riikliku Üliõpilaste“ n. 1, 22. nov. 1948

² TRÜ Üliõpilaste Ametiühingu komitee aruanded ja tööplaanid. TRÜ Üliõpilaste Ametiühingu komitee aruanne 1948. a. v. 1, l. 22.

³ ENSU TRÜ Üliõpilaste Ametiühingu üldkoosolekute protokollid 1945. a. Protokoll n. 19. TRÜ Ametiühingu delegaate koosoleku 11. okt. 1948. a., lk. 51.

Et üli saada nüst puudestut, mis ilm-
 nused I integruun ülvootund ja tõsto üli-
 õpilaste ideelis-politilist tants võeti
 13. detsembril 1948. a. E L K N Ü T R Ü
 organisatsioon komitee ja T R Ü üliõpilaste
 Ametiühingu komitee ühine koosolek vas-
 tu otsus, millele vastavalt tule korral-
 lada integruustringide juhtidele uuest u-
 mestris seminaride ideelis-politilise tantsu
 tõstmiseks. Et uuestu- ja teadusmonna
 õhtud ei muutuks labasteks õnguteks, esi-
 tat järgmised nõuded: kontrollida kor-
 raldavate integruusõhtute raportuaari ja
 sellest uuestu pidamist; nõuda uuestu ja
 teadusmonna õhtute uuestu uuestitamist
 T R Ü üliõpilaste Ametiühingu ülevi juha-
 tus poolt; teostada kunstilise integruusõh-
 tute esiproovide läbivõimist, millest ko-
 kustati ora võtma kontrolluostimise, uue-
 hu pidi kuulama E L K (6) P T R Ü organi-
 satsiooni esindaja, E L K N Ü T R Ü orga-
 nisatsiooni komitee esindaja, T R Ü üliõpilaste
 Ametiühingu komitee esindaja ja T R Ü
 üliõpilaste ülevi juhatus esindaja.

¹ T R Ü üliõpilaste Ametiühingu komitee aruan-
 des ja tööplaanid. E L K N Ü T R Ü organisatsiooni
 komitee ja T R Ü üliõpilaste Ametiühingu komi-
 tee otsus, l. 118.

Uute ametiühingu kultuuritöö loimudena hakkasid 1948. a. üha selgemat ilmet võtma seftlustöö ja ajalehtede ja ajavirjate tellimine ja lugemine.

TRÜ üliõpilaste Ametiühingu komitee seftlusalusel objektius oli uolhoori "Tõde" Tartu rajoonis, uus üliõpilaste korradarid purnanurga, tapitsurüid selle rüid ja panid üles sinaleks ja autakulialux. Koguti andmeid sinaleks üirjuto-minuus, pildistati tööüriidellari ja uorradati uolhoori väinust raomaturuogu.¹

Kui uui ajalehtede ja ajavirjate tellimine oli olues juhustuu ja halvasti organiseeritud ja uuda ennuuüriid üliõpilaste seas, rüid 1948. a. uus üliõpilaste Ametiühingu komitee selle puudulus uirvaldamisele, organiseerides ajalehtede ja ajavirjate tellimise tradusnondode ametiühingu komiteede uueks. Tutõttu 2716 üliõpilaste

¹ TRÜ üliõpilaste Ametiühingu komitee aruanded ja tööplaanid. TRÜ üliõpilaste Ametiühingu komitee aruanne 1948. a. uolhta, l. 21

² TRÜ üliõpilaste Ametiühingu komitee aruanded ja tööplaanid 1948.-1949. a. TRÜ üliõpilaste Ametiühingu teirousaruanne 12. out. 1948. a. uui 1. jaon. 1949. a., l. 57

Kunstilise integreerimise suurenevad osatähtsused
 üliõpilaste kasvatamisel annab tunnistust sel-
 le, et TRÜ kunstilise integreerimise ja rahvus-
 tuuri II olümpiaadid, mis algas 1949. a. lõ-
 pul,¹ võttis end tundvalt rohkem üliõpi-
 lai, mis ulmusid olümpiaadid. Üldse
 võitis II kunstilise integreerimise olümpiaadil
 178 integreerimiskollektiivi 1583 osavõtjaga. Kõi-
 ge suurema osavõtjate arvuga võitis Põl-
 lernaionalistide tsirkel (26 integreerimiskol-
 lektiivi 298 esinõu), II kohal esinõu ar-
 vu poolest oli Ajaloo - Kultuur tsirkel
 (38 integreerimiskollektiivi 288 osavõtjaga).²

Vaatamata edusammudele kunsti-
 lise integreerimise alal, repertuaari rööpogubi-
 numas muutumise, esinõu kultuuri ja-
 ranumise, üliõpilaste aktiivsus kasvab,
 võitlusmomentide osatähtsuse suurenemise,³

¹ Ametiühingu liikumise avaldus. TRÜ am-
 tiühingu konverentsi aruanne 22. nov. 1949. a.,
 laktine numbrilise leht

² Ametiühingu konverentsi protokollid 1949.-1950. a.
 Aruanne TRÜ II kunstilise integreerimise olümpiaa-
 did osavõtjate tsirkelide integreerimiskol-
 lektiivide ja integreerimise kohta, l. 1

³ Ametiühingu konverentsi protokollid 1949.-1950. a.
 TRÜ Ametiühingu kohaliku komitee aruanne 100
 kohta ajavahemikul 22. 11. 1949. - 24. 11. 1950. a., l. 60

vate uollektivide võrval olis rakkude nõrgas kol-
 lektivis, noogu puhujitõrnuks, mis 1949. a.
 kiratres, uena polnes mängijaid¹ ja raheng-
 oruustor, mille liumite arv jörjst vöke-
 nes. Kui 1945. a. mängis rakk oruustoris
 15-18 inimeset, 1946. a. - 16-20, 1947, 1948. a.
 - 16-17, siis 1949. a. uuulus rakk uollek-
 tiivi ainult 3 inimeset.² Selle põhjustajaks
 oli muusikainstrumentide ebarakuldas-
 seisuuord ja üliõpilaste madal teadlik-
 uus.

30-ndatel aastatel oli ametiühingute
 oratähtsus pidevalt vähenema hakanud. 1932. aast-
 last uuni 1949. aastani ei peetud ühtegi ameti-
 ühingu kongressi. Italiini isiuuultus tõtte
 ei eland ametiühingut võimaliku antivult
 ora võtta eie juktumint. Vastuokle ameti-
 ühingu suunited passiivsus ja uures tem-
 pes arenuo eie vahel muutus toravaks,

¹ Ametiühingute liumite avaldused. TRÜ ameti-
 ühingu komitee 22. nov. 1949. a. TRÜ üliõpi-
 laste Ametiühingu komitee aruanne, laktis nu-
 murarimata lkt

² TRÜ üliõpilaste Ametiühingu komitee aru-
 andes ja tööploonis. (Palkirjantamato dokum-
 ment 1949. a., aruatavant. aruanne), l. 4

mis nõudis selle vastule viivitamatut laenu-
nimist. 1949. a. alates kaunas NKP taasta-
ma ametiühingute õigusi, mis tõi muuroma-
lise pöördumise ametiühingu liikumise. Kaanati uues-
ti pidama ametiühingu kongress, konvent-
s, antavalt on võtnud kommunisti üli-
hitomiseks mis maal.

1949. a. tõi pöördumise ka TRÜ ameti-
ühingu liikumise: aarto lõpetas ikendat TRÜ
Üliõpilaste ja Teenistujate ametiühingus.²
Tõeline ikendamine tuli uueks,
võimaldades tsentraliseerida ametiühingu
juhtimist. Ka majanduslikult uigut tu-
li ikendamine kasu, uue võrd varem end-
si olnud uueks ikendat, mis võimal-
das rahalisi ressursse efektiivsemalt
kasutada. Ikendamine momentid ol. Te-
nistujate Ametiühingu komitee, mis oli ma-
janduslikult tugevam ja mille kultuurilise-

¹ Protokollid. TRÜ Teenistujate Ametiühingu ko-
mittee konverentsid TRÜ Teenistujate Ametiühin-
gu konverentsi protokoll 10. veebr. 1949. a., l. 47

² TRÜ Teenistujate Ametiühingu komitee kon-
verentsid. TRÜ Üliõpilaste ja Teenistujate
Ametiühingu komitee ühe koostöö protokoll
14. okt. 1949. a., l. 151

sed kultuuri olis vähenenud, 8000 rubla üh-
jään kultuurilise integruumi summodet, mida
edoualt saadi kasutada ühensamine puhul
üliõpilaste osas.¹

Analüüsides TRÜ ametiühingu kul-
tuuritoos 40-ndate aastate II poolel, võib
märkida, et see on periood, mil kujunes väl-
ja TRÜ ametiühingu organisatsioon, ameti-
ühingu ühineus tööloigus ja ametiühingu
kultuuritöö pehiksumad.

Tõljajärgsed perioodid olid ametiühin-
gu kultuuritöö perioodid väga lühikesed ja eb-
selged. Olemiste momentilena kultuuritöö
üldpõhikirilise muutmise tuleb esile
tuua Aoademilise Spordiklubi asuta-
mist 1945. aasta sügisel,² mil sporditöö-
mis sai uus kultuuritöö alla, kau-
das muutuma ametiühingu komitee ist-
sevõime tööloigus. Tänuvalt pürit-
litumaks muutus ametiühingu kultuuri-

¹ Protokollid. TRÜ Teenistajate Ametiühingu
komitee koosseisust. Protokoll nr. 4. TRÜ Üli-
õpilaste ja Teenistajate Ametiühingu komi-
teeb ühine koosolek 14. okt. 1949. a., l. 152.

² EKSU TRÜ Üliõpilaste Ametiühingu üld-
koosseisust protokollid 1945. a. TRÜ Üliõpilaste
Ametiühingu üldkoosseis 18. märtsil 1946. a.,
lk. 22

töö 1948. aastal, mil rajati ÜTÜ ja rida selleid ringe, nagu kirjandusring, loomis ÜTÜ juhtimise alla.

40-ndate aastate lõpus olid väga arenenud selleid amüübingu kultuuritöö loigud, nagu kunstiline isetegemus, sinalehed, kino- ja teatrinielastamine, ajakirjanduse levitamine ja reklaamitöö. Enam arenenud kultuuritöö loigus, koostamata puudustest, olid kunstiline isetegemus ja kino- ja teatrinielastamine, mis 1945. aastast kuni 1949. aastani tegid läbi palju arengute, muutudes massiliseks, oma kavatsebliku usumõtte üha enam tähtsuse kultuuritöö loigus. Kultuuritöö ringimous lihtne oli töö sinalehtedega. Üöko pöörati tähelepanu sinalehtes sisulisele küljele, e kasutatud villalastest kriitikat ja enesekriitikat, huumorit ja satüri. Ülinnates ajakirjanduse levitamist ja reklaamitööd 40-ndate aastate ü poolis, tuleb märkida, et need kultuuritöö loigud olid kõige mahajäänumad. Kui ajakirjanduse levitamise teavitajate hulgas ulgus lihtselt organiseeritult, siis ülopi laste oras ja enesemõtte ühiskonnas, löus see tavakultuuris isevõle teed. Mis muutub

inflatsioon nõrunev, siis see oli suurel mää-
ral seletatav vajaliku töökoormuse puudus-
misega, sest inflatsioon on rahaliselt uus
vultuuritöö loia.

Hiinlaste TRÜ ametiühingu vultuuritöös 40-ndate aastate II poolel, tuleb märkida, et hoolimata suurtest majandus-
likest raskest, tehtud vigadest, ajutistest
tagajärgedest, toimis üldine kõikumine
vultuuritöö oras tõusu suunas, mis muutub
võeti märgatavaks 1950. aastast alates
nõuab nõuoguude ametiühingute õiguste
idaini laiendamise ja TRÜ Tevistikute
ja üliõpilaste ametiühingute ühendamise-
ga.

II peatükk

TRÜ ametiühing massilise kultuuritöö organi- seerijana 1950. - 1961. aastani

1950. a. hakkas TRÜ ametiühingu ko-
mitse enam tähelepanu pöörama kunstilise
intellektuaalse ühendamise teaduskondades ja or-
kondades. Sellel ametiühingu komitee suu-
na muutusis praegilise vajaduse, sest üli-
koolide juuresid vastavas summas spet-
sialistide jaos ja ruumis suuremaise
kollektiividele. Teaduskondades ja orator-
kondades loodud intellektuaalsete kasuta-
sist teaduskondade ruumid ja neid ju-
ksid TRÜ klubi juures tegutsesid
intellektuaalsete liikumise - üliõpilaste.

Intellektuaalsete kavand 3. det. 1949. o. uuni 20. det.
1950. o. TRÜ klubi moodustatud aruanne 1949/50. a.
kohta, tahtis numbrivõimata leht

Töödusnon Sodes integreeritud organisatsioonid, juhtimised ja kontrollimisid loodi klubide juhatusel abina 8 integreeritud komisjoni. Nende uueks organisatsioonideks loodi 2 naiskoori (146 lauljat), 3 meeskoori (108 lauljat), 5 segakoori (284 lauljat), 8 meeskvartetti (32 lauljat), 14 naiskvartetti (56 lauljat), 3 vokaalduetti (6 liiget), 4 orkestrit (37 liiget), 16 näiteringi ja montaažirühma (346 oravõtjat), 13 rahvatantsurühma (172 oravõtjat), 20 võimlemisrühma (156 liiget) ja 4 tantsurühma (36 oravõtjat). Eelpool mainitud integreeritud ühistegevuste kõrval annid kunstilise integreeritud tegevuse veel 15 vokaalrühmi, 18 instrumendirühmi, 46 solistid ja 7 karantantseerijad. Kõnnu võtke näitavad perioodid kunstilised integreeritud orkestrid 1505 integreeritud.

Ajaloo - Kultuuridusnonnas loodi naiskoor (40 lauljat), segakoor (35 lauljat), näitering (9 liiget), 3 naislopetuskvartetti.

¹ Integreeritud kavast 3. det. 1949. a. uuri 20. det. 1950. a. T R Ü klubi koosolekud aruannet 1949/50. o - a. kohta, faktiivnumereerimata leht

(24 lauljat), 3 rahvatantsurühma (17 liiget),
1 naisduett (2 lauljat), 1 vüüleduo (2 li-
iget) ja 6 solisti - kokku 11 integreer-
kolektiivi 135 oravot/jaga.¹

Kinnang Ajaloo - Kuliteaduskeskus
ja tüte teaduskeskuse noorte integreer-
kolektiivide tööle anti 1949. a. lõpul alanud
TRÜ II kunstilise integreerimise olümpiaadi
tõppilvaotused 18. aprillil 1950. a.² ja TRÜ
III kunstilise integreerimise olümpiaadil, mis
algas 1950. a. lõpul.³

TRÜ II ja III integreerimise olümpiaadid
olid samavõrd edasi, andes tunnustust üli-
õpilaste kavadele oravõtetud kunstilisele
integreerimisele. Kui II integreerimise olümpiaadil
võttis osa 1583 inimest, siis III integreerimise
olümpiaadil juba 1643 üliõpilast s.o.
54,7% üliõpilaste arvust.⁴

¹ Integreerimise kavade 3. det. 1949. a. uuni
20. det. 1950. a. TRÜ klubi koosolek aruan-
ne 1949/50. õ-a. teguuse kohta, l. 3

² Jalasmar, laktiiv nimekirjaga lakt

³ Jalasmar, laktiiv nimekirjaga lakt

⁴ TRÜ ametiühingu konverents 12. okt. 1951. a.

TRÜ ametiühingu komitee aruanne oma tööst
ajavahemikul 26. 11. 50. - 12. 10. 51. a., l. 7

Parimaid tulemusi näitas III integratsioonipiaadil Kultuuriteaduskonnas, kus oli saadud viisiko uat ja II integratsioonipiaadil.

Tulemused, mis kunstilise integratsioonipiaadide käigus ühe tõrjumalt eritub, on repertuaari rõnu ideelis-politilise tan. Et sellist puudlust ole saad, võttis TRÜ ametiühingu komitee 14. aprillil 1950. a. vastu otsuse, rawnlada ille võiu abinõud, et parandada kunstilise integratsiooni repertuaari, täiendada tida kaadega nõuogulise temaatikaga.²

Analüüsides TRÜ¹ ametiühingu kultuuritööd 1951. aastal, võib rõõmustava faktina konstatarida, et reflektöö, mis oli olnud kultuuritöö nõrgemas libus, paranes. Ametiühingu komitee pöötas selisest enam tähelepanu reflektalust kollektivide ja ettevõtte tunnustamine, saates

¹ TRÜ ametiühingu konverents 12. out. 1951. a. TRÜ ametiühingu komitee aruanne oma tööst ajavahemikus 26. 11. 50. - 12. 10. 51. a., l. 8

² TRÜ ametiühingu lüumite avaldused. TRÜ ametiühingu komitee otsus 14. aprillil 1950. a., laktine numerarimata lkt.

ametühingu liikumis - luteroid esimene ette-
kannutega. Üllus juuli 1951. a. jõulul Tartu
linna ja rajoonis¹ üib 350 loengu.²

Üliõpilaste suurenevast huvist kin-
noga kino ja teatri kunstis varte annab
tunnistust su, et 1951. a. jõulul kaasa
üliõpilaste kino ja teatri ühisloomingu et-
tekanutega võrreldes 30-50% võrro.³

Tõlles et üliõpilased vedasid oma
suurevaksaja kasutamist, töötati 1951. a. w-
võel emaneeriselt TRÜ ametühingu
ja komisjoni komitee poolt välja üliõpi-
laste suurevaksaja võtmise plaan. Ameti-
ühingu komitee kultuur - maniline komisjon
võis läbi üliõpilastele instrumimise su-
urus maale rindumise üliõpilaste esin-
mises ettekanutega rahvusvahelised ota-
korrad ja nõuogude põllemajanduse soo-
vutustet.⁴

¹ 1951. a. TRÜ inflatsioonid kolhoosid olid
Tartu rajoonis ja inflatsioonid ettevõttes Tartu lin-
nas. Vutlustet Ajalo - Kultuurilise ühingu prodoo-
vi m. Eingsoniga

² TRÜ ametühingu konverants 12. out. 1951. a. TRÜ am-
tiühingu komitee arvann oma tööst 26. 11. 50. - 12. 10. 51, l. 5

³ Teabomas

⁴ Teabomas

Juunisõnmuus, 1951. a. JRU integreeritud elu
 oli 250 ¹ integreerolimpiaadil parimau
 tunnustatud integreerolimpiaadide liidu ja
 ühikuvija oravõit ühikuvilimint integ-
 reerolimpiaadid, uus Tartu Üliõpilasmu-
 uskoor² tunnustati vabariigi parimau integ-
 reerolimpiaadide muusoorius.³ Tartu Üliõpilasmu-
 uskoori kõrgut kunstimeisterlikumant andis
 tunnustust suur menu kontsertmuusika Ri-
 ga, Vilnuse ja Kaunas 1951. a. lõpus.
 See oli esimene sõjajärgne kontsertmuusika vil-
 japool. Eest. N 90 püü, mis pani aluse kav-
 aile traditsioonide tutvustada igal aastal
 muusoori laul vabariigilises.

Uuus kultuuritöö kavatuslikuus
 vormis sai 1951. aastal alates klubi juu-
 rus töötav ühikoolitööruum. Ploovikohaselt
 pidi 1951. a. uus ühikoolitööruum toimuma

¹ 1950. a. novembrist uuni 1951. a. septembrini
 nimetati muusoori JRU Muusoorius ja 1951. a.
 septembrist alates Tartu Üliõpilasmuusoorius.
 (Väljaand Tartu Üliõpilasmuusoori liidu
 nm. H. Toomaga)

² JRU ametiühingu konverents 12. out. 1951. a. JRU
 ametiühingu konverentsi otsus 12. out. 1951. a., l. 23

³ Tartu Riikliku Ühikool "nr. 10 (515), 30. märts 1962

loeng uue filmi demonstreerimisega, kuid mitte
alati ei peetud plaanist ünni ja uue roge-
li vajab filmide puudumise tõttu.

1952. aastase väikese TRÜ integreer-
laste arv, kuni 1951. a. vabliks EPA in-
terno õppuasutusena, kuid praeg lüti lah-
kumised integreerlaste arhivis. 1952. a.
uuselus TRÜ integreerijades juba 600 li-
gt.²

1952. a. tähistas TRÜ oma 150 juu-
belit, mille puhul 1951/52. õ-a. aisu-
cusi TRÜ klubi lüsis ametiühingu komi-
tu juhtimisel võeti läbi 20 üritust.³ Jõ-
hustati ilu-olümpia seotud oludes silma-
paistvate traditsioonide tähtpäevi: võeti läbi
konverents, mis oli pühendatud Pitrogoovi
142. sünnipäeva tähistamiseks,⁴ aadressis

¹ TRÜ ametiühingu konverents 12. out. 1951. a.
TRÜ ametiühingu komitee aruanne oma tööst
ajavahemikul 26. 11. 50. - 12. 10. 51. a., l. 9

² TRÜ ametiühingu konverents 19. nov. 1952. a. TRÜ
ametiühingu komitee aruanne ametiühingu kon-
verentsil 12. nov. 1952. a., l. 7

³ TRÜ ametiühingu konverents 12. out. 1951. a.
TRÜ ametiühingu komitee aruanne oma tööst
26. 11. 50. - 12. 10. 51. a., l. 5

⁴ Teabemas, l. 7

Paulovi 15. surma-aastapäeva tähistati uue-
võrretrüga, uus kanti ette 6 loengut Paulo-
vint, ¹ peeti loenguid Hruvint, Jacobint, Lu-
vinint jt.

JRÜ 150. juubel vajutas oma pitse-
uugu JRÜ kunstilise integreerimise. Toi-
mus rida kunstilise üritusi, kontserte, kuns-
tilise integreerimise olümpiaadid 1952. a. läbi
läbi JRÜ juubel. avas. EASU kõrgemate
uuebide multivõime innitlusus JRÜ-
juubelil peeti 1952. a. riigilised toi-
mused EASU kõrgemate uuebide kuns-
tilise integreerimise ülevaate ja kokkuvõtte
JRÜ 150. juubelil.

Ebamuldivalt andis end 1952. a.
tunda üliõpilaste ühiskonnas vähesed, mis-
tõttu klubis majutati üliõpilaste, millega
JRÜ integreerimiseks kaotati vajalised har-

¹ JRÜ ametiühingu konverents 12. okt. 1951. a.

JRÜ ametiühingu komitee aruanne oma tööst
26. 11. 50. - 12. 10. 51. a., l. 6

² Habsarna, l. 7.

³ JRÜ ametiühingu konverents 19. nov. 1952. a.

JRÜ ametiühingu komitee aruanne 19. nov. 1952. a.,
l. 7

jalut ja esinemisruumid.¹

5. - 14. oktoobrikuu 1952. a. toimus Moskvas N L K P XIX kongressi,² mille vastu tunniti TRÜ-s laulat kuivi. 19. novembril 1952. a. toimus TRÜ ametiühingu IV konverents, kus võeti vastu otsus lähtuda poliitkasvatustöö ja kultuurimariibri töö alal N L K P XIX kongressi otsustest. Konkreetselt abinõulena kultuuritöö parandamiseks otsustati parandada kultuur-mariibri töös üksikisemeis, muutseda klubide vajalikes ruumid, rohkem korraldada ühe- ja trahinuitartusi koos arutelude, enam organiseerida kokkumisi meie maa elund-kuu inimestega.³

Küigi 1953. a. võib märgata kultuuritöö laast launemist, tuleb märkida, et 1952. a. vastuvõetud TRÜ ametiühingu

¹ TRÜ ametiühingu konverents 19. nov. 1952. a. TRÜ ametiühingu komitee aruanne ametiühingu konverentsil 19. nov. 1952. a., l. 7

² N L K P kongresside, konverentside ja uun-komitee plenumite resolutsioonid ja otsused III osa, Tallinn 1957, lk. 596

³ TRÜ ametiühingu konverents 19. nov. 1952. a. TRÜ ametiühingu konverentsi otsus 20. no- vembrist 1952. a., l. 11

IV konverentsi otsust kultuuritöö osas ei suu-
detud ellu viia. Eriti puudubkiult rawn-
dati ellu viia otsust kultuur-mani-
töö osas ühisloomes. Kultuur-mani-
se komisjoni initsiatiivil koostati üll
plaan vutlute ja loengute läbiviimise
uokta ühisloomes, mis ei rahuldanud
üliõpilaste nõudis ning ei saavutanud
oma eemärru.¹

Elle rawnudomata jäi ka TRÜ
ametiühingu IV konverentsi otsus klubi
ruumide tagasi saamise uokta. See tõi
kaasa integreerimise arvu vähenemise. Klu-
bime olid majutatud üliõpilaste, mistõttu
vastavate harjutusruumide puudumise
integreerimise ei saanud täie pingega
töötada, mis tõi kaasa üliõpilaste havi
vähenemise integreerimise vastu. 1953. a. töö-
tas üliõpilaste 20 kunstilise integreerimise rin-
gi, millest võeti osa ainult umbes 300 üli-
õpilast.²

¹ TRÜ ametiühingu konverents 20. nov. 1953. a.
Aruanne TRÜ ametiühingu komitee tingim-
set 19. 11. 1952. - 20. 11. 1953. a., l. 6

² Talbamas, l. 7

Juurimaas sündmusena 1953. a. Kunstilise is-
 tiguse alal oli traditsiooniline isetegem-
 olimpiad, uus tehnikatööde alal
 tuli viiendat aastat esinokale. Eriti suu-
 re mõnu esalises sai tehnikatööl
 poolt laureatid Aleksandrov operett
 "Sine võru", millega esines RT "Oo-
 nemaine" 1953. a. juunis 9. uude.¹

1954. a. juunis TRÜ ametiühingu
 kultuuritööd kultuurinõuandjate järgmis
 koosseisus: esimesed sm. Kõlu, sm. Kõrre
 Klubi töö oras, sm. Halbe süllustöö alal,
 sm. Tamm ajalehe "Tartu Riiklik Ühikool"
 oras, sm. Meigale oli vastutav ajaleh-
 tele ja ajakirjade levitamise eest ja
 sm. Kärsaar integreerimise repertuaari
 alal.²

12. novembril 1954. a. toimus TRÜ
 ametiühingu VI konverents, kus tehti kokku-
 võtteid töödele aruandluse kohta töist.

¹ TRÜ ametiühingu konverents 20. nov. 1953. a. Aru-
 ann TRÜ ametiühingu komitee tegevusest
 19. 11. 1952. - 20. 11. 1953. a., l. 7

² TRÜ ametiühingu konverents 12. nov. 1954. a.
 Aruanne TRÜ ametiühingu komitee tege-
 vusest alates 20. 11. 53. - 12. 11. 54. a., l. 6

Kultuuritöö onas tunnustati kultuurikomisjonitöö mitteinakuldavaks.

Eüti toravalt kritiseeriti sm. Kõõsoart, kus olles vastetav integreerilise ringide representuuri alal, toetas halvasti, si teinud niisugij representuuri loominguviisus arundominus.²

Teaduskondade integreerimine onas toodi puudusena eiis valitavat kompositsioonust, kus integreerimisele loodi trahted erituse el ja lauanis olmas niisugia, kui ne eritus sai läbi.³

Negatiivse jooniga uuesti on integreerimine onas rõhutatud, et vähe on arundatud rakustiku kultuuri, mille ihkus põhjus on olis, et puudus täielikult materjalne baas, si olmas rakuvõrk, puudusid vastavad muusikainstrumentid rakupilliorkestri jaoks.⁴

Puuduste kõrval kultuuritöö onas toodi positiivuna eiis, et on tõusnud in-

¹ TRÜ ametikingu komitee 12. noo. 1954. a. Aruanne TRÜ ametikingu komitee tegevusest alates 20. 11. 53. - 12. 11. 54. a., l. 6

² Halsomas, l. 8

³ Halsomas, l. 11

⁴ Halsomas

tegevusringide kunstilise tase, koostamata sellist, et puuduvad vastavad harjutusruumid. Kõik-
valt mainiti Tartu Üliõpilasmuusika- ja
üliõpilaskorraldus, nais- ja muusikakorraldus,
estradikorraldus, solistide parameetrid kunsti-
list taset ja 1948. a. raadios kirjutatud
publipillkorraldus ühisele muusikale.

Analüüsides kunstilist integreeritud traditsioon-
sadas, tehti järeldus, et ainna traditsioon-
nana tegeles 1954. a. rahuldavalt tehnikat
teavitusteaduskond, mille parimad integreer-
itud ringid olid broomaring, mis sel-
kalt lavastas rea häid näidendeid ("Ma-
riam", "Lõõnast", "opereid" "Sine võrsed", "oo-
divil", "Palmareis"). Traditsioonilisele olid oma
väljundkorraldus, võimlemisgrupid, solistid jms.

Kultuuritöö parandamine võeti üli-
kooli ametiühingu VI konverentsi vastu ette
raportuaari ideoloogilise-politilise tase tõstmise-
selle igat arundada omaloomingulist re-
portuaari, rejuures rahvuslõhepanu
pöörates huumorile ja satirile, paranda-

¹ TRÜ ametiühingu konverents 12. nov. 1954. a.

Aruanne TRÜ ametiühingu komitee tegevusest
alates 20. 11. 53 - 12. 11. 54. a., l. 8

ilnoob sobiv ruum üliõpilaste tantruga
pühakohtude läbiviimiseks.¹

Tallem et üle saada isetegevustele
vajalike ruumide puudumist, võttis TRÜ ametiühingu konverents 28. oktoobril 1955. a. vastu otsuse püstitada kõrgemate ametiühingu organisatsioonide esimehes, et Tartu linnas saaks ehitatud üliõpilaste uue ühispõhjalise kultuuripala.²

Seda TRÜ ametiühingu konverentsi otsust toetati E NSU Kõrgemate Koobide ja Riikliku Asutuste Töötajate Ametiühingu I vabariikliku konverentsil, mis 28. jaanuaril 1956. a. võeti vastu järgmine otsus: „... usustada vabariikliku komitee ÜAÜK N³ es üles tõstma küsimust üliõpilaskulubi ehitamisest Tartus, uue E NSU suurima üliõpilaste arvu linnas.“⁴

¹ TRÜ ametiühingu konverents, 28. okt. 1955. a.
TRÜ ametiühingu komitee tegevuse aruanne
1954/55. õ-a. kohta, l. 22

² Teabemas, l. 13

³ Üliõpilaste Ametiühingute Kesknohukoogu

⁴ Kõrgemate organite määrused. E NSU Kõrgemate Koobide ja Riikliku Asutuste Töötajate Ametiühingu I vabariikliku konverentsi otsus 28. jaanuarist 1956. a., l. 18

1956. aastal olid TRÜ sellised suuremad kunstilise integreerimise ringis nagu Tartu Üliõpilasmuusikoor, naiskoor, 1955. a. loodes 55 liumeline rahvamuusikaansambel,¹ mida varem nimetati rahvatantsu- ja lauluanambliks ja 1956. a. uueks moodustatud 42 liumeline sümfooniaorkester arvu- ja inseneeride kollektiivideks. Nendes kollektiivides ol. oma juhatus, mis juhtis lahuselt ühte või mitut ühikuid.

Siis TRÜ integreerimise töös andis 1956. a. vabariikliku kunstilise integreerimise komisjon, millest võeti osa reorganiseerimise TRÜ integreerimise -360 inimest.² Hõlpsid üksikud meeskoor, naiskoor ja rahvamuusikaansambel, mille ühikud võeti roojalt vastu ka kontsert-

¹ Konverents 1956. a. Üliõpilastelepidu 1956. a. Ühend kultuurimajanduse töö tulemuste kohta TRÜ-s, 1954/55. õ-a. võttel, faktive numbrivõtte leht

² Tallinnas, faktive numbrivõtte leht

³ TRÜ ametiühingu konverents 6. detsembril 1956. a. TRÜ ametiühingu komisjoni aruanne 1955/56. õppeaasta tegude kohta, l. 6

⁴ Tallinnas, l. 7

matuadl.

Mis sai suure kuvi ja poolehoiu oras-
 leuus Tartu Üliõpilasmuusvoor 1956. a. su-
 ve kontsertmatuad Tartu - Moskva - Lwas-
 toopol - Jalta - Lvaadia - Alupua - Artui-
 - Odessa - Kiinjo - Kiiev - Leningrad - Tar-
 tu, mil esineti 25 uorda, andes ühe kont-
 serdi üa prantsuse türistide laeval "Bru-
 tagne", mis oli Jaltas. Mitte vähem esinesime
 ujujansid TRÜ naamuori 3 kontserti L-
 ningradis ¹ ja rahvakunsti ansambli kont-
 serdid Tallinnas, Riias ja Kaunas. ²

Juurinismustus 1956. a. olid TRÜ
 ja EPA korraldatud üliõpilaste laulepide
 Tartus juuliuus, millest võtsid osa Tal-
 linna Politehniline Instituut, Tallinna Pe-
 dagoogiline Instituut, Vilniuse, Kaunasa-
 -toome, Läti, Leningrad, Moskva, Kiievi

¹ Ametiühingu konverents 1956. a. Üliõpi-
 laste laulepide 1956. a. Ühend kultuur-
 -maniline töö tulemuste kohta TRÜ-s
 1954/55. õppeaasta väljal, laktis num-
 rurimata lkt

² TRÜ ametiühingu konverents 6. detsembril
 1956. a. TRÜ ametiühingu komitee aruanne
 1955/56. õppeaasta tegevuse kohta, l. 6

la igati kunstilist integreeritud laiadest rahvamaarides.

NSKP XX kongressi otsused kultuuri alal said kogu järgneva kultuuritöö aluseks Tarto Riikluses Ühioolis. Teinut enam kaualti tõhelo pane pöörama kunstilise integreerimise mitmekülgsemaks muutmisele, ajakirjanduse uuatava ora suurendamisele, teletöö parandamisele, kino- ja teatri ühioitlustele ja aruteluks paremale organiseerimisele.

Kogu TRÜ 1957. a. kunstilise integreerimise vajatas oma pitseri üi üllmoaitmises Noorsoo ja Üliõpilaste Festivalis ettevalmistamine.² Noorsoo festivali kõigist etappidest kuuu võitis enirejatuna ora 674 TRÜ üliõpilast.³

Filmopairtuat selu saauatarid Noorsoo festivalis ulnnes Valariulnne Noorsoo festivalil TRÜ Rahvauuustionsambel

¹ Nõukoogu Lõude Kommunistliku Partei XX kongressi resolutsioonid, Tallinn 1956, lk. 81

² TRÜ ametiühingu konverents 13. nov. 1957. a. TRÜ ametiühingu komitee aruanne aruandlusperioodi kohta 6. detsembrist 1956. a. kuni 13. novembrini 1957. a., l. 6

³ Hakkomas

ja Tartu Üliõpilasmuuseum, mille raamatu-
 si hinnata nullmedali vääriliseks. Maini-
 tud kollektiivid said õiguse ora võtta
 vii ilmoaitlennut Noorsoo ja Üliõpi-
 laste Festivalist Moskvas, uus raavuta-
 sid kunstiliste konkurssidel pronus-
 medalid.

1957. a. teisel poolel leidis aset TRÜ
 kokkuvõtte-ülevaate avamine, mis tõi uue TRÜ
 kollektiivi kultuurilise tegevuse parou-
 mine, sest TRÜ kokkuvõtte-ülevaate raie alga-
 nut peale üliõpilaste arvestatavas puhu-
 aja veebruaris uueks, uus korraldats kuu-
 tavaid üritusi - uueks mis maa riik-
 paistvat üritusi, kunstiline, heliloojate-
 ga, rahvaste sõprus õhtuid, uueks val-
 gusõhtuid jms.

TRÜ ametiühingu komitee uue-
 tuurikomissjoni poolt juhitava kultuuritöö-
 tüütu orades 1957. a. ei ole mingata ni-
 ruuvi edumaine, uue kunstilise integre-
 vuse alal. Taktid uueks teate partei joou-
 nel üliõpilaste ülevaate ulatuses ainult

¹ TRÜ ametiühingu uueks 13. nov. 1957. a. TRÜ
 ametiühingu komitee aruande aruandeperioodi
 kohta 6. detsembrist 1956. a. uueks 13. novembri-
 ni 1957. a., l. 6

² Teatromas, l. 8

3 uorda, ¹ ajavirjanduse levitamise üldpi-
laste seas, nagu varasematel aastatelgi, tõus
jõhikult isevõle tase, istustöö osas ol-
rakuldas ainult hoiatavalt, kuna tege-
vus. Tõrva kinnimusega kinnis üldpi-
laste vahelise huvi ajaleks, "Tarte Riikliku
Üliuool" vastu, mis kannas pidurdama
ajaleks ilmumist majanduslike muutustel.²

Teatri uikastamise paranda-
miseks ja ajaleks "Tarte Riikliku Üliuool"
huvitavama muutmiseks ja majandusli-
ke raskest uirvaldamisest otsustas TRÜ
ametiühingu VIII konverents: avada üli-
uooli peahoones teatripilte müügi-
punkt, valgustada TRÜ ametiühingu
tööd senisest enam ajaleks "Tarte Riik-
liku Üliuool", suurendada üliuooli-
ajaleks koostööliste võrre ja rollus et
tagada ajaleks majanduslike häirete
töö, tellida 1958. a. uvaldus 1500 eksem-
plari.³

¹ TRÜ ametiühingu konverents 13. nov. 1957. a. TRÜ
ametiühingu komitee aruanne aruanneperioo-
di ushta 6. det. 1956. a. uuri 13. nov. 1957. a., l. 9

² Haldamus, l. 10

³ TRÜ ametiühingu konverents 13. nov. 1957. a.
TRÜ ametiühingu organisatsioonilise VIII konverent-
si otsus, numbrimata leht

1958. a. uueksündmusel TRÜ konstitutsiooni integreerimisel oli 200 liikmelise integreerimiskomitee oravõeti Riia üliõpilaskonferents, mis Tartu üliõpilastele andis initsiaali kontser-
li.¹

TRÜ⁴ ulubi poolt organiseeritud suu-
romanss võistlusel 1958. a. oli X Hades-
konnade vaheline integreerimiskonkurss, mil-
le võitjaks osutus esmakordselt Eesti-
Hadeskond.³

Kui ulmiste aasta TRÜ ametiühin-
gu VIII konverents nõudis ametiühingu ko-
mitelt: "Tagada kokkuvõtte ulubi ühjus-
mises kõigiti mugavus ning kultuurseisus
publikatsioon TRÜ kollektiivi liikmetel,"
süs 14. novembril 1958. a. toimunud ameti-
ühingu IX konverents pidi märkima rida
puudlusi kokkuvõtte ulubi oras: Hadeskonnad,
mis pidid uude kaupade organiseerimise koh-
viuses üritusi, suhtusid sageli ükskõik-
selt oma ülesanneteni. Negatiivsus näh-

¹ TRÜ ametiühingu konverents 14. nov. 1958. a. Aru-
ann TRÜ ametiühingu komitee tööst ajavahemi-
kus 10. nov. 1957. a. kuni 14. nov. 1958. a., l. 5

² Vestlusk TRÜ a/o 1958. a. komitee esimehe sm. Mitruga

³ TRÜ ametiühingu konverents 14. nov. 1958. a. Aru-
ann TRÜ ametiühingu komitee tööst ajavahemi-
kus 10. nov. 1957. a. kuni 14. nov. 1958. a., l. 6

tus oli massilise suitetomise kokkuvõtte ja
nageli ilmaainona alukohale tarvitamine.

Hoolimata ulpoolmainitud puudus-
test sai kokkuvõtte-alaibi TRÜ kollektiivile
meldivaas, kultuuriselt vaba aja vutmine
kokkuvõtte, uus 1958. a. vidi läbi sellised ku-
vitavad üritused, nagu vutluste sari, kus
näin, mida nägin, vuttomises vanaid rih-
damestega, traktiivetranspordiga jms.²

Suurt mõju avaldas TRÜ kul-
tuuriselub 20. vutruvivil 1958. aastal aval-
latus Opetatus Nõuogu resolutsioon,
uus nõuti suurema Tõhkeponu pööra-
mist lastetika kasvotavale oralt. Konvult-
rite illesonnutena kujutava kunsti alal to-
le organisurida vutluste sari tarbekunst-
tist, satirist, rõivastusist, suljeest, ka-
kato regulaarselt läbi võma joonistamine
ja maalimine tund. Terisut enam tuli
organisurida eesvursioonis kunstnäitustele,
pidevalt organisurida iliovitaste joonis-

¹ TRÜ ametiühingu konverents 14. nov. 1958. a. Aru-
annu TRÜ ametiühingu komitee tööst ajava-
heminus 13 novembrist 1957. a. uuni 14. novemb-
rini 1958. a., l. 8

² Habomas

tuste, maalide ülevaatenäitusi ja nende aru-
telusiid. Sinalehtede parema kunstilise
kujundamine otsustati läbi ühe seminar si-
nalehtede kunstiliste kujundajatele.¹

Estatiline kasvatus oras tuli alus-
tada 1957/58. õppeaastal lakkiste loengute
sari ja manusintiline estatika põhiküsimus-
test, estatilist kasvatust rühmade ilu-
kõne ja võimeõpetusega ja erilist
rohkem käsitleda ajalehes "Tartu Riikliku
Ülikool" estatika küsimusi.²

Kõrgõõ kasvataja osatähtsuse
suurendamine tuleb pöörata rohkem tä-
helepanu auditooriumide, koridoride ja tün-
te ruumide kaunistamisele.³

Muusika alal tuleb muuta muu-
sikaalatooriumi töö intensiivsemaks. Rah-
vamuusikaansambli, samuti ka tünste int-
gratsiooniringide töö oras pestitati kõne
praatiliste harjutuste võrsal ühe läbi ka
vastava kunstiala probleemide teoreetilist
käsitlemist.⁴

¹ Kõrgemate organite otsused. Õpetatus Kõr-
kõge revolutsioon 20. vabn. 1958. a., l. 87

² Tallinnas

³ Tallinnas

⁴ Tallinnas

Kirjanduse osas laimati maade kaaso-
tömbomiseks tuli enam korraldada lühisi
loenguid, linnaussioone, arutelusid.¹

Kunstiline omaloomingu tugevami-
sus tuli organiseerida konverents ja seda
ennuivis kunstehvina ja võimevuse aren-
damiseks, premeerides võitjaid.²

Etendite iluannete täitmiseks võeti
TRÜ ametühingu organisatsioon IX konverents
14. nov. 1958. aastal vastu otsuse luua TRÜ
klubi juures Kunstinõuogu.³

Vastavalt Õpetatud Nõuogu ot-
susele võeti 1959. aastal läbi rida üritusi
estetiilse kasvatusi parandamiseks: uuh-
sime korraldati klassikalise muusika õh-
tusid, uutlusi väitmisultuurist, rütmisi-
set, loenguid kunstipärase tundmaõp-
pimise alalt sm. Taba, sm. Püttsepa jt. ju-
hendamisel, organiseeriti muusikalentoortu-

¹ Kõrgemate organisatsioonide otsused. Õpetatud Nõu-
ogu otsus 28. veebr. 1958. a., l. 87

² Halbama

³ TRÜ ametühingu konverents 14. nov. 1958. a.
TRÜ ametühingu organisatsioon IX konve-
rentsi otsus 14. novembrist 1958. a., l. 23

mid tavaliselt "XIX sajandi osperimuusika"
ja "Muusikavormid ja väljendusvahendid"¹

Et tähta Õpetatus Nõuogu otsust
miljöö vastava ora kohta, havalat rohuu
tähtsuse jöörone auditooriumide muu-
dumane muutmine: ilinooli ruumides-
u ilmusid 1959. a. II poolal asutatos TRÜ
Kunstinabine liumet poolal valmistatos
töös - linoolloines, monstüüpiad, õlmaa-
lid, pliaatri- ja söjööviseid ja lillvoo-
rid, potililled, aunanandinas jms.

Yllens et tömmata vulgj laimaid
ilipitaskulvi vaaro kunstiline iselge-
vuse arundamine, et suurendata kuno-
tiline iselgevus kasvatavat ora, toimus
1959. a. traditsiooniline ilinooliline
iselgevusilvaatus - konvorts, mis vüdi
läbi vahus vöorus - teaduskondade sise-
red ja teaduskondade vahelise il-
vaatused.²

TRÜ iselgevusilvaatusel vöitjans tul-
vused iselgevusilvaatusel vöitnis ora Jal-

¹ TRÜ ametiõingu konvorts 27. nov. 1959. a.
Aruanne TRÜ ametiõingu komitee tööst ja
vaheminas 14. nov. 1958. a. kuni 27. nov. 1959. a., l. 11

² Teatromas

linnas 27. - 31. aprillini toimunud kõrgemate
 koolide integreerimiskonvulsi, kus TRÜ soo-
 vitas hinnatava ühiko 246 penitigo. Pa-
 rematus kollektiivideus tunnustati. Tähta-
 üliõpilasmessuoor, rahvodussti ansambel ja
 Arstiteaduskonna naisorkestrina ü kurnu
 vokaalansambel, kelle enimhinna hinnati va-
 barüübne ülevaatuse žürii poolt valariigi
 kõrgemate koolide parimais üliõpilasan-
 samblus.

Kõrgemate koolide integreerimiskonvulsi-
 lil võib tulnud puudlust kõrvaldamiseks
 avaldati 19. mail 1959. aastal Haridusala
 Kõrgemate Koolide ja Teadusliku Arutuste
 Töötajate Ametiühingu Valariübne Kom-
 ite Presiidiumi otsus, kus juhtiti tõheli-
 pane kunstilise integreerimise nõuade väljese,
 viti deklamatorite ja autoreboatina, tugw-
 lamisele. Repertuaari osas rõhutati ide-
 lis-politilise ja kunstilise taseme tõstmise
 vajadust, tänapäeva elu, rahvaste rüpi-

¹ Kõrgemate orgonite otsused. Haridusala Kõr-
 gemate Koolide ja Teadusliku Arutuste Töötajate
 Ametiühingu Valariübne Komitee Pre-
 sidiumi otsus 19. mail 1959. a., faktin nu-
 merarimata leht

² TRÜ ametiühingu konverents 27. nov. 1959. a. Aruannu
 TRÜ ametiühingu komitee tööst ajavahemikus 14. no-
 vembrist 1958. a. kuni 27. novembrini 1959. a., l. 11

ruus enamat kajastamist.¹

Vastavalt sellele otsusele annab TRÜ-s
rõnnoorusti ja orkestrite, mis olid kõrga
kunstilise tasemega, töö parandamiseks. Id-
luse loodi 1959. aastal Sulamatorite ring
RT "Vanemuine" näitleja Ants Laetse juh-
timisel ja vaimuorkestru noore dirigendi
Toivo Lohkari juhatamisel.²

Et propageerida kunstilise integreerimise
viisideid laimates rahvakultuuris,
tutustada TRÜ kunstilise integreerimise sa-
aotusi ja tihendada kultuursidemeid mit-
mesuguste asutuste ja organisatsioonidega,
andis TRÜ integreerimise 1959. aastal
ree kontserti väljaspool iluhoole. Nii
toimusid sarnasid esinemised Võru kultuur-
riikhoole avamisel ja Viljandi alarajade
nuurjotegijate koloonias. Väga rüütsamult
võeti iluhoole integreerimise vastu Saaremaal
esinemistel nojaväestlastele ja uolnoortele ja

¹ Kõrgemate organite otsused. Haridusala kõrg-
mate koolide ja Teadusliku Asutuste Töötajate
Ametiühingu Vabariikliku Komitee Presi-
diumi otsus 19. mail 1959. a., numbrirumata
leht

² TRÜ ametiühingu konverents 27. nov. 1959. a. Aru-
andus TRÜ ametiühingu komitee tööst ajavak-
mises 14. nov. 1958. a. uuni 27. nov. 1959. a., l. 11

ilmselt tutvustaval ringreisil meie vabariigi
lõunarajoonides.¹

Klubi töö osas 1959. aastal oli ri-
ko määrumisvõrkseid puudusi. Klubi juh-
tatus liigest võttis ainult üksikuid au-
tentselt oma klubi juhtimisest. Sageli klu-
bi juhatuse liigest olid mobiliseeritud
ainult ikk ühised lahendamisele, kõge-
mata vaugemalt. Tõlles klubi juhtimis-
e võimaldanes korralduselt täita klubi-
le pandud suuri ülesandeid, millega on
silitatav, et ei suudatud tööle nõuenda-
sa puhujapilliornustriit ja estradiansamb-
lit, ei saadud ellu viia isetegemise kom-
ponaalilinnuse vältimiseks tehtud etstarbe-
vaid ettepanemised (aastaringred konkursid,
töö üliõpilastest juhtlajadega, seminarid
ja konsultatsioonid neile).²

Mõnusa enam oma ülesannete uun-
gund reisi 1959. a. kokkuv-klubi, uus kor-
raldusti ikk 80 ürituse. Tähti oma üles-
annetega kokkuv-klubi töö sisustamine to-
lis teine Arstiteaduskeskus ja Ajaloo-

¹ TRÜ ametiühingu konverents 27. nov. 1959. a. Aru-
anne TRÜ ametiühingu komitee tööst ajavaks-
mises 14. nov. 1958. a. kuni 27. nov. 1959. a., l. 10

² Halsomas, l. 13

- Kultuurielu. ¹ Hästi õnnestunud Arsti-
trüüdusnõuannad poelt korraldatud muusika-
elu loetelu ja Ajaloo - kultuurielu nõuanna poelt
organiseeritud kokkuminek "Ühiskond" näitle-
jatega, rahva rahanduse õhtu, veebruar käi-
tumisultuuri ühes demonstratsiooniga.²

Mahajäinud kultuuri töö loigus
1959. aastal olid teatrivalastamine, rõhkus-
töö, ajakirjanduse loovitus ja rühma-
loos.

Teatrit valastati 8 nädala, kuid aru-
le jõngus ainult ühele etendusele, mis ei
sammunud tagasi.³

Vaatamata sellele, et rõhkus töö oli
ühinõu aastateks olnud ühes mahajäi-
numus kultuuri töö loigus, võis lugeda
rahuldavaks sellele trüüdusnõuannale, na-
gu Ajaloo - kultuurielu nõuanna ja Ma-
moatiko - loovusnõuanna ning rõh-
kustöö. 1954. aastast alates oli Ajaloo - ku-

¹ TRÜ ametiühingu nõuannad 27. nov. 1959. a. Aruan-
ne TRÜ ametiühingu nõuannad tööst ajakirjanduse
14. nov. 1958. a. kuni 27. nov. 1959. a., l. 13

² Veebruaris Ajaloo - kultuurielu nõuanna loovitus
im. Eeninguga

³ TRÜ ametiühingu nõuannad 27. nov. 1959. a. Aruan-
ne TRÜ ametiühingu nõuannad tööst ajakirjanduse
14. nov. 1958. a. kuni 27. nov. 1959. a., l. 14

ltadusnõuanna reflusatsioon kolhoosis „Mina Hirma“ nimelise kolhoosi Tartu rajoonis, uus Ajalo - Kultuurinõuanna üliõpilaste värsid reflusatsioon abius vastuvõtmine, andsid välja foto- ja riinolekt, pidasid loenguid, esinesid mitmel korral istigusestkonnetega. „Mina Hirma“ kolhoos saatis omalt poolt reflusatsioonile tegevdamisus üliõpil. esinema oma istigustari, esines sm. korts esines mitmel korral loengutega põllumajandusel.

1958. aastast alates kaues reflus-
töö vutgi kõrgema storus üliõpil. reflus-
aluste kolhooside muutmisega. Uus ref-
lusatsioon kolhoosis auuris Otepää rajoonis 60-70 kilometri kaugusel Tartust,²
mis puhul võker transpordi ja kaugus töt-
tu jäis reflusatsioonile pealiskaudsuse.³

¹ Vutlusel Ajalo - Kultuurinõuanna proobuooni sm. Eringoruga

² TRÜ ametiühingu komitee 14. nov. 1958. a. Aruanne TRÜ ametiühingu komitee tööst ajavahemikus 13. nov. 1957. a. kuni 14. nov. 1958. a., l. 9

³ TRÜ ametiühingu komitee 27. nov. 1959. a. Aruanne TRÜ ametiühingu komitee tööst ajavahemikus 14. nov. 1958. a. kuni 27. nov. 1959. a., l. 10

toimingi juhtumise või mõne muu üksikolli-
 uu töö alal.

1960. aasta oli riikas TRÜ integreerimise
 vallas juubelid poolat: rahvakunsti-
 sambel tähistas oma 5. aastapäeva, sogo-
 uoor nm. V. Värsse juhatusel esimest ja
 naisuoor 15. juubelit.² Id puhul anti rida
 juubelikontserte Tartus ja võlgaspool Tar-
 tut. Eriut. romut. sellesid pidulikul juh-
 tudel, nagu Lenin 90. sünniaastapäeval pü-
 kondates autusel, rahvast sõprus öhtul,
 1960/61. õppaasta avaballil jm.³

Keskuse üritusena 1960. aasta kunst-
 lise integreerimise onar oli traditsiooniline
 kunstilise integreerimise ja omaloomingu olümpiaad,
 mis toimus kahe voores ja mille lõppkont-
 sert toimus mais. Esimene voores oli tra-
 ditsioonilise sisse ülevaatus, mille raames
 toimus 27 öhtul. Teodesuondade vahelise
 ülevaatuses võitis esmavõrdelt Ajaloo - Kõ-
 teodesuond 584,5 punktiga, esinodes kolm

¹ TRÜ a/ü konverents 27. nov. 1959. a. Aruanne TRÜ
 a/ü komitee tööst 14. 11. 1958. - 27. 11. 1959. a., l. 10

² TRÜ a/ü XI konverentsi protokoll 1960. a. Aruan-
 ne a/ü komitee tööst 27. 11. 1959. - 24. 11. 1960. a., l. 9

³ Gaahamas

ja pool tundi kestnud huvitava esitavaga, millest viisi viitua kinnangu sai rahvakunsti-aineline "Lõiged," vene filoloogide II uursu naisansambel, ajaloo II uursu meesansambel ja teadusnaine naisuor üliõpilaste loo-ise juhatamine. II ja III kokto jagasid oma-vaht Arstiteadusnond 358,5 penutiga ja Õigusteadusnond 354 penutiga. Kehakultuuri osakond, mis oli olnud aastaid eri-kohtal, tuli nüond edümaselt kohale.

Vastavalt TRÜ ametiõhingu X kon-ventsi otsusele 1959. aasta 27. novembrist loo- di ametiõhingu komitee juurde Kunstivõ- uogu, mis teji 1960. aasta jooksul öna nu- ru töö. Õpetatus nõukogu resolutsiooni 1958. aasta 20. veebruarist öllu võmised, abistades ametiõhingu komitee, partei ja nõmsonelorganisatsiooni üliõpilaste es- tutibönd kasvatomised, integreerüingide kaustibönd tanne parandomised ja in- tegreerüingide tööd juhendavate ringijuh- tide töö abistomised.

¹ TRÜ a/o XI konventsi protokoll 1960. a. Aruannu a/o komitee tööst ajavakomineel 27. nov. 1959. a. uuni 24. nov. 1960. a., l. 9

² Glatsman, l. 11

TRÜ ametiühingu komitee kultuurinomisjoni tööloigus 1960. aastal olid järgmised: teatri ühisühistus (vastutav A. Raidla), kino- lutoorium ja ajavirjandus (vastutav A. Filtbach), uksiu- ulubi töö suunamine (vastutav J. Piltrepp), iselustöö (vastutav O. Siulus) ja integreerimise töö (vastutav H. Lapp)¹

Teatri ühisühistuse organisatsioonil tuli hästi toimis nm. A. Raidla.

1960. aastal võis märgata teatri ühisühistuse oras idasist tõusu. Aasta jooksul külastati teatrit kollektiivelt 8 korda.

Eriti suurt huvi tekitas J. Imuuli draama „Lea“, millele järgnes arutelu autori ja näitlejate oravõttel.²

Juuri puudujääks oli ametiühingu kultuurinomisjoni kinolutooriumi ja ajavirjanduse levitamise töö oras. Kinolutoorium, mille raames 1960. aasta I poolal võidi läbi sellised huvitavad üritused, nagu vestlussarjad „Kultuurisest käitumisest“, „Kus käisin, mida nägin“, Laukas töötamast 1960. aasta II poolal, mille

¹ TRÜ a/jü XI konverentsi protokoll 1960. a. Aruande a/jü komitee tööst ajavaktsioonil 27. nov. 1959. a. uuni 24. nov. 1960. a., l. 13

² Teatsomen

üksus põhjusel oli üliõpilaste vähe arvult.

Ajavõtjonduse levitamise rõõmsuse-
minuse põhjusel oli see, et üliõpilastel pol-
nud väga kujunenud kindlat ajavõt-
janduse levitajate võrku. Haldusnõudades
190 ka ühisloometes.²

Tinalektide töö suunamine, mis sa-
mati uuemas ametiühingu komitee kultuu-
ri komisjoni juhtimise alla, oli 1960. aastal
peetud üsna ühise komisjoni ja ameti-
ühingu komitee vahelise koostöö peedu-
mine tõttu.³

Kohvik-ülelii loomine oli end igati
õigustatud. Tõin vöödi 1960. aastal läbi
rõõmsa huvitavaid üritusi. Eriti õnnistu-
sid koostumise töökoostööga Autoremou-
litšerant, Rahvaste repräsent, nää-
riõhtu, koostumise kunstirühaga.⁴

Sõprustöö, mis seni oli olnud
kultuuritöö üksus kõrgema liigis, jäi
selleks ka 1960. aastal. Põhjusel oli lii-

¹ TRÜ a/ji XI konverentsi protokoll 1960. a.
TRÜ a/ji komitee aruanne tööst ajavõtjandusest
27. nov. 1959. a. uuni 24. nov. 1960. a., l. 12

² Haldamata, l. 73

³ Haldamata

⁴ Haldamata, l. 74

ga ragedam reflexaalide kolhooride vahitomi-
ne ja vande vahel Tartus. Kõige tihedam
kontakt oli Matemaatika - Loodusteadus-
konnal oma reflexaalide kolhooriga "Eido-
nov". Kuna kolhoos "Eidonov" asus Tartu
rajoonis, siis Matemaatika - Loodusteadus-
konna reflexaalid olid tiheda kontakti
konnade, uude reflexaalide kolhooride asu-
sist vahel, reflexaalidest tihedamad
ja mitmekülgsemad.

1961. aastat võib nimetada kultuur-
manibre töö, vrti ago kunstilise integre-
tsiooni oras TRÜ, muuromuudis asu-
tus. See muuromuudis ennuuivus
uus Tõbe tõnavaal asuwa TRÜ Amsti-
õhingu klubi loomine, mille tõttu lae-
nu ja hoogustus kunstilise integre-
tsiooni muuromuudis põhjuseks võib eritõttu
TRÜ integreerimisvõime ennuuivus
tõmist vahelise ühuse kolhooride
ja ruumide, mil loob kontakt ja ti-
hedat kultuurisidemeid Tsa Tartu asu-
tus ja ettevõttega. Kolmandaks muu-

¹ TRÜ a/ji XI konverentsi protokoll 1960. a.

Arvamus a/ji komitee tööst 27. nov. 1959. a. uu-
ri 24. nov. 1960. a., 114

raonju põhjusel oli see, et raandati tööle integreeritud ürituste organiseerimise ja juhtimiseks kooskõpselise ulatuse personalisest koosneva juhataja m. Timorizo. Seljõud põhjusena tuleb märkida veel seda, et kultuurmassilise fookus 1961. aasta kohta eraldati 203 200 rubla,² samal ajal kui 1960. aastal oli selleks eraldatud ainult 98 200 rubla.³

Integreeritud organiseerimise eest vastutavate ametiühingu komitee koosseisu uuendama kultuur-massilise komisjoni eel 1961. aastal vastutavas m. H. Lupp ja m. K. Hra. Keigi Hooldusnõukodes töötasid mitmeliselt kultuur-massilise sektoris. Nii oli ainuüksi ametiühingu organisatsioonides koos integreeritud organiseerimisega tegeva TRÜ-s üle 50 inimese.⁴

¹ TRÜ a/i konverents 15. nov. 1961. a. TRÜ a/i komitee tegevuse aruanne ajavahemikus 16. nov. 1960. a. kuni 15. nov. 1961. a., l. 9

² TRÜ a/i XI konverentsi protokoll 1960. a. TRÜ a/i komitee uueks 1961. a., l. 34

³ TRÜ a/i XI konverentsi protokoll 1960. a. Aruanne TRÜ a/i komitee tööst ajavahemikul 27. nov. 1959. a. kuni 24. nov. 1960. a., l. 11

⁴ TRÜ a/i konverents 15. nov. 1961. a. TRÜ a/i komitee tegevuse aruanne 16. nov. 1960. a. kuni 15. nov. 1961. a., l. 9

Tänu kunstilise integreerimise viigeldamise sood-
 ratsel võimalustele, klubi töö paremale or-
 ganiseerimisele võib 1961. aasta kohta määr-
 uida varem valitsemis aonpaerialikkuusi
 vähenemist. Kunstilised integreerimised võt-
 ti 1961. aastal aastaringiselt ora 885 üli-
 õpilast ja turistit. Klubi juures töö-
 tas kokku 21 JKÜ integreerimise kollek-
 tiivi: meeskoor - 130 lauljat, naiskoor -
 -130 lauljat, koor - 110 lauljat, rah-
 vakunstiansambel - 95 liiget, puhkpilli-
 orkester - 27 mängijat, simfooniaorke-
 ster - 27 mängijat, naisansambel - 110 laul-
 jat, lasteringid - 95 oravõtjat, 5 näite-
 ringi - 80 oravõtjat, 3 estradaorkestrit -
 -36 mängijat, puutantsiring - 14 liiget, de-
 lomaatorite ring - 10 oravõtjat, solistide
 ring - 7 oravõtjat, uulipillivartid - 4 män-
 gijat.

Kui edmistel aastatel alustati inte-
 greerimise organisatsioonist põhiliselt igal rii-
 nel uuesti ja töö hakkas tulema alles
 novembrikuus, siis 1961. aasta 1. up-

¹ JKÜ a/i komitee 15. nov. 1961. a. JKÜ a/i
 komitee tegevuse arvamus ajovahemikus 16. nov.
 1960. a. kuni 15. nov. 1961. a., l. 10

sveti. Korduvalt viineti ka tantsu rajoonides ja linnades.¹

Juure pooleksiu võitis mitu suuremat integreeritud eesimisi vennesalaboriides. Nii viisid Moskvas Tantsu Ühispiitlusmuusikoor 1961. aasta märtsis 10 kontserdiga ja TRÜ naismuusikoor augustis 12 kontserdiga.

Rahvaansambli naisriik viisid edukalt Leningradis. Rahvaansambel ja regaanoor võitid mainimise 1961. aastal kaunast ühispiitlaste laulupöevast. Juures tunnustas TRÜ kunstilise integreerimise olukorra rahvaansambli seaduse võtmine 1961. aasta detsembris Moskvas V ühispiitluste ametühingu kongressil.²

Kerastus üritustes kunstilise integreerimise alal on ühispiitlaste kunstilise integreerimise ja omaloomingu olümpiaadid. Elmusel 1961. aasta uuas toimunud kunstilise integreerimise olümpiaadist võtis osa rekordilise arv senis 13 olümpiaadi

¹ TRÜ ametühingu kongress 15. nov. 1961. a.

TRÜ ametühingu komitee tegevus aruanne ajavahemikus 16. nov. 1960. a. kuni 15. nov. 1961. a.,

aasta kohta oravõtjaid - 1200 üliõpilast. Suurus saavutus on see, et võin teaduskonnad teid laval näidendi. Parimaks näitringiks onutus õigusteaduskonna näitring, kus esitas J. Bloženi näidendi „Kõik õhtu.“
 Mõrgatavaid elusomme on teinud Ajalo- kultuuriteaduskonna ja Arstiteaduskonna näiterühmad.

Prague võin teaduskonnas suk-
 tuurid 1961. aasta istgusolümpiaade ette-
 valmistusteni tõrjumalt see varem, mil-
 go on selitatav ettevalmistus endisest võn-
 gem kunstilise tas.²

Olympiaade tulemuste ja istgus-
 last aastaringite saavutuste kokkuvõtte-
 na reastusid teaduskonnad järgmiselt:

1. Arstiteaduskond
2. Matemaatika - loodusteaduskond
3. Kehakultuuriteaduskond
4. Õigusteaduskond
5. Ajalo - kultuuriteaduskond
6. Majandusteaduskond³

¹ J R Ü ametiühingu konverents 15. nov. 1961. a.

J R Ü ametiühingu komitee tegevuse aruanne ajavõ-
 lumisus 16. nov. 1960. a. lk 15. nov. 1961. a., l. 10

² Tealomas, l. 11

³ Tealomas

analüütiliselt põhjendatav ka puudustega reu-
loomis.¹

Et ülitada ulpool välja toodud puu-
lused, tege T R Ü ametiühingu XII konverents
klubi ülesandeks enam planeerida kontserte
väljaspool ühust, suunata rohkem võime-
vaid ühustilasteid ja kunstilise integre-
erimise alal ning välja töötada ühiskondliku
organisatsioonide omistamisest konverentsi prog-
rammid.²

Ühuse uuevastuse töö vormis klubi
töös on ühustööruumid. 1961. aasta joo-
nol peeti ühustööruumis 21 loengut koos
filmide näitamisega.

Ühustööruumi töös pidevdamaks tegevus
oleb läbi liikumise ajavahemiku kohta uue-
tates tööplaanid ja huvitavad ja avarad
te filmide võetus.³

Üritused T R Ü uue-ühelise üld. tö-
li uue-ühelise nõuogu ja Halduskonda-
de ametiühingu liitumise kultuur-massilise
te uue-ühelise poolt koostatud plaanide alusel.

¹ T R Ü a/j konverents 15. nov. 1961. a. T R Ü a/j
komitee tegevuse aruanne ajavahemikus 16. nov. 1960. a.
uuni 75. nov. 1961. a., l. 11

² Haldusmas, l. 12

³ Haldusmas

dus ametiühingu nõmiste kultuurikomisjoni osa
 reflektiois peamiselt traditsioonide töö kont-
 rollimine ja üldise suunamisega. Tõsisimat
 tähelepanu reflektioile pöörati Ajaloo-Kultu-
 riteadusnõmiste ametiühingu büroo ja Matemaatika-
 loodusteadusnõmiste ametiühingu büroo
 poolt, kus saavutatiid reflektioaluste kolleksi-
 dega tiheda kontakti, abistades neid nii töö-
 järgu kui ka kunstilise integreerimise organi-
 simisel.

Teatri ühisühistuasi organiseeriti traditsio-
 onide ametiühingu büroode algatusel. Teatri-
 ühistuasi organiseerimine eest vastutab liige
 ametiühingu nõmiste kultuurikomisjoni A. Rait-
 lo laengu nõmiste koostöös, mis töö-
 vaara nle kultuuritöö loige mahajäämuse,
 võrreldes ümiste osatöega.

Ajavõrganduse levitamise osas püüti
 1961. aastal elustada ajavõrganduse võrgi-
 võime, mis suhteliselt õnnestus õppijade-
 lo-tunistujate rühmas, ühispilaste osas
 aga jäi endiselt ajavõrganduse telemine vä-
 he intensiivsus.

¹ TRÜ a/ji nõmiste, 15. nov. 1961. a. TRÜ a/ji nõ-
 miste tegevuse aruanne ajavõrganduse 16. nov. 1960. a.

uuvi 15. nov. 1961. a., l. 13

² Teatromas

³ Teatromas

Tajarikiidlu oli ametiühingu osa na TRÜ
 seinalehtide töö suunamisel ja kontrollimi-
 nel. Tähtsed ülevaadet seinalehtide tööst oli
 vaid Ajaloo-Teadusteakadeemia ja Matemaati-
 ka-Loodus-teadusteakadeemia ametiühingu büroo-
 del. Arstiteadusteakadeemia ametiühingu büroo-
 lohes oma iseloomulikus seinalehtis vaid ravi-
 oruakadeemia häälkandjad.

Loenguline töö organiseerimise osas
 1961. aastal võis märgata paranemist. TRÜ
 kutsegruppis töötas 216 leiget, mis moodu-
 sid 11 erialase kutseühingu või TRÜ ahi-
 tide klubide. 1961. aastal pidasid TRÜ ku-
 torid 946 loengut, neist ülevaade 145. Au-
 tiisimat kutseühinguna peatid silma sm. Pa-
 lamets, sm. Vakemäe, sm. Kurm, sm. Kase,
 sm. Kalits, sm. Turala jt. Tavaliselt ei
 viinud nendega rahva es 5% kutsegru-
 ppi leiget.²

1961. aasta oktoobris, novembris toimus
 N L K P XVII kongress, mille ajaloolised ot-
 susid said uugu järgneva perioodi tege-
 re aluseks.

¹ TRÜ ahi konvents 15. nov. 1961. a. TRÜ ahi
 komitee tegevuse aruanne ajavahemikus 16. nov. 1960. a.
 kuni 15. nov. 1961. a., l. 13

² Haldamus, l. 14

Hariduse ja kultuuri alal püstitas N S K P
 XXII kongress nõude: kasvata nõuogude in-
 imestis " kõrgel ideelisust ja ustavust kommuni-
 sismile, kommunismile kultuurist tööle
 ja ühiskondlikku majandusse, täielikult jägu
 saada usutuleku veadle ja kommunisti jää-
 mustest, igauilgrelt, harmooniliselt arendada
 inimesust, leua tõeline väime kultuuri riu-
 uks. " 1

Et täita mid N S K P XXII kongressi
 poolt püstitatud nõudeid kultuuritöö alal,
 võeti T R Ü ametiühingu XII konverents
 15. novembril 1961. a. vastu nro otsused kul-
 tuuritöö parandamiseks T R Ü-s.

Töine enam tuleb pöörata tõstet
 tähelepanu kultuur-maailme ürituste har-
 vatusleku taseme tõstmisele ja integrees-
 ringide repertuaari valikule, juurutada
 nõuogude üliõpilasnõuogude parimaid tradit-
 sioone ja võidelda väimeusoleku kultuuri
 avaldamise vastu. 2

¹ Nõuogude Liidu Kommunistliku Partei prog-
 rammi Tallinn 1961, lk. 108

² T R Ü a/j konverents 15. novembril 1961. a.

T R Ü a/j organisatsioonilise XII konverentsi otsus
 15. novembrist 1961. a., l. 32

Et tõsta integreerimise kunstilist taset, selleks tuleb organiseerida nooride suuremate integreerimisvõimega ühikute kollektiivne läbiarutamine integreerimise ja juhtimise osavõtul, anda igale toimimisele ühikule hinnang ja võtta tarvitusele abinõud ilmnemise puuduste vältimiseks.¹

Selleks et vältida kaupaerialuust, otustati välja tõotada suuremate integreerimisvõimega ühikute ajajastusplaan terve aasta vältel, uuvandades integreerimise kunstide ühtlasema jaotuse õppaasta vältel.²

Et enam ühikutele omandada isikund- lise looripitavuse, tuleb enam suurendada autõnnimise integreerimise-ühikutele lünn- andust ja etteotsid integreerimise ju- hindamiseks.³

Ühikute kunstilise integreerimise tut- vustamine võlgaspool ühikute tuleb kokkum- läbi üia integreerimise tõstus andustel,

¹ TRÜ a/ü konverents 15. nov. 1961. a. TRÜ a/ü organisatsioon XII konverentsi otsus 15. no- vembrist 1961. a., l. 33

² Haldomes

³ Haldomes

ettevõttes, valkoores jm.¹

Kinoklubi töö parandamiseks nähti ette tööplaanide koostamist piisavalt ajaks. Et tõsta üliõpilaste ja töötajate osavõtte kinoklubi tööst, tuleb enam esitada huvitavaid loenguid ja demonstratsioone rohkem uusi dokumentaalfilme.²

Teatri uueatava oratöötuse suurendamiseks tuleb organiseerida koos ühjonduuringuga igast "Kommunisti" uueatavastunud TRÜ uueatavate reservatsioonidest ühendust koos etenduse järgneva arutelu.³

Teatritöö parandamiseks võeti TRÜ ametiühingu XII konverentsi vastu otsus lasta TRÜ ametiühingu komitee kultuurikomisjonil koostada hiljemalt 18. detsembrini 1961. aastal üliõpilastele teatritöö plaan ja kontrollida selle täitmist teaduskondade poolt.⁴

Kokkuvõtte töö parandamiseks tuleb kokkuvõtte nõuandega koos teaduskondade ametiühingu büroodega võtta töö-

¹ TRÜ a/o konverents 15. nov. 1961. a. TRÜ a/o organisatsioon XII konverentsi otsus 15. novembrist 1961. a., l. 33

² Galtsomas

³ Galtsomas

⁴ Galtsomas

tada kõrgemalt iga ulmisi uus 25. uuepäi-
vane järgmine uus ürituste konverentsid ploo-
rid, milles näidata konverentsid vastutajas iga
erituse organisatsioonidest.

Analüüsides TRÜ ametiühingu kult-
tuuritööd 1950. aastast kuni 1961. aast-
ni, võib märkida, et koostama selliste
kultuuritöötoimete, nagu ajakirjanduse lo-
vitamine ja reflektio, suhtelised maha-
jäämused, on üldiselt kultuuritöö som-
mused tõusejoones. Selle ühe põhju-
sus on materiaalsed tingimused parane-
min. Tänu sellele sai tõus kokkuvõttes
ja TRÜ Ametiühingu klubi avamine, mis
uude selliste integreeritud loomi-
ne, nagu kullipõlvkond, rahvaansam-
bels, nammuravastid ja utraadi-
kollektiiv.

Kultuuritöö üldise tõusuga kö-
nitataval perioodil on lakutamatult
rohkem üliõpilaste teadlikkus ühes, mit-
te näitajaks on antud enam oravõid integre-
eritud tööst ja kunstilise integreer-
olümpiaadidest, sinalektide parandused
töö, nõuandub ühe ja teatri oratöök-
u ühe mis üliõpilaste elus.

Lõppsõnad

JRÜ ametiühingu kultuuritöö antöösus 1944. aastast alates uuri käesoleva 1962. aastani on tihedalt seotud olnud nõuogude ametiühingute üldise sünniliga. Kuni 1949. aastani oli nõuogude ametiühingute kultuuritöö vähaltisuse sees. Halini inimvõime mõjuga 1949. aastast alates hakkas N L K P laiusdama nõuogude ametiühingute õigusi ja teha seda ka praegu mõni nõuogude ametiühingute ootähtsuse kasvuga üleminekul kommunismile. N L K P selline suund tõi kaasa nõuogude ametiühingute kõigi tööloade, mal-

hulgas ka kultuuritöö, intensiivsemaks muutumise.

40-ndate aastate II poolest, kui nõu-
 kogude ametiühingud si omavolulised olid
 tegutsesid vabalt, oli IRLi ametiühingu
 kultuuritöö vähemaktiivne. Suurem kultuuri-
 tööd pidurdavais tegutsesid roojajõrgreid aar-
 tail olid majanduslikus raskuses ja
 ametiühingu juhtimise vajab nõu-
 kogude kogemuste vähenes. Sellega on
 orabitelt selitatakse, mis 40-ndate aar-
 tate II poolest juhtivaks kultuuritöö
 loigaks mis kunstilise integreerimise, mis pea-
 gi tegutses, tunnustatud kollektiivide
 muutunud Tarto Anadomilise Meeskoor
 ja ilinool naiskoor. Mis just ilin-
 ool koord muutunud suhteliselt ki-
 re ajaga elujärelistena kollektiivide, mis
 on suure oras selitatakse sellega, et koo-
 rid, sinuvalt tõstet integreerimise kolle-
 tiividest, rõltunud vähem materiaalselt
 tingimustet. Mitte vähem olub tõhtre-
 sga kooride kunstimisterlikkuse viire
 tõusis kiire, et koks peab roojajõrgre
 õppitöö algust mis koor juhataja
 Eesti NSV tunelise kunstitegelane Richard

mine TRÜ integruusuhellutivina ja võitmat.

Elpool käritletud tugumat integruusuhellutivide saavutusi võib tuues, tuleb üldiselt kunstilise integruus osas märkida, et nende üldislooblike integruusuhellutivide poolt saavutatud kunstilise taotsemise pool ühineb iga ühine ja praegu toodusekondade integruusuhellutivide kunstilise taotse. See on suurel määral seletatav sellega, et üldislooblike integruusuhellutividele pööratakse rohkem tähelepanu, need juhtuvad aastaringset oma ala selles silmapaistvas spetsialistid, nagu sm. Riting, sm. Lahts, sm. Mäkel jt. Sellega seoses on suurel määral põhjendatav, mis toodusekondade kunstilise integruus osas pole ikka veel ühe saadud valtsivast kompromissialusest, mis teravalt on ilmnunud 1948. aastast saadeti, mil kannanid toimema iga-aastast traditsioonilist integruusuhellutivide.

Tartu Riikliku Üldisloob amütsiõngu kultuuritöö oleu märuse kõrgimal taotse, kui ühe senini vastuvõetud otusid kultuuritöö parandamisus oleu ellu viides.

See on jäänud seini täitmata TRÜ amütsiõngu XII komitee otsus 15. novembrist 1961. a. sekkustöö parandamisus, millega

¹ Käesoleva aasta aprillis võeti TRÜ rahvamuusikakomitee NSU liide koostis repräsentatiivse komitee osas koostis valtsivast taotse (n Tartu Riikliku Üldisloob nr. 11(516), 13.apr. 1962)

kultuurivõimijoni tehti ülesandeks kindlalt
 18. detsembril 1961. a. välja töötada üld-
 koostöö süsteemi plaan ja kontrollide ning
 tähtsate vastutuste poole. Samal aega
 reaktiiv võeti vastu ka etrus teatri kasutamise
 otstarbeline suurendamine uelka, mis nõgite
 igale "vanemuine" vastavalt TRÜ uelka-
 töös jaos reserviivitus etenduse organisati-
 ivis uelka selle jönguwa aruilega uirjan-
 dustingi oravötul. Et etrus on ramuti süo-
 maale põkilõult elle ravandamata. Kõh-
 via-klubid, ajavirjanduse levitamise ja uono-
 lehtede töö suurendamine oras erinevat puu-
 duse on suurel määral tingitud just uelka
 töö parandamisest vastu võttes etrus-
 te puudelisust täitmisest.

Yellu, et parandada TRÜ ameti-
 ühingu kultuurtööd, ravandada elle uelka
 kultuurtöö parandamisest vastu võttes et-
 ruse, ille mada erinevat puudustest,
 tuleb TRÜ ametiühingul reuivut enam aru-
 dada uelka TRÜ parti- ja uelka-
 maborgoniratsiooniga, reuivut uelka
 puuduste kõrvaldamisest kriitikat ja
 enisekriitikat, uelka suuremal määral töm-
 mata üliõpilasi ja teuvistujaid ametiühin-

ingu kultuuritöö" sfääri.

NZKP XXII kongressi ja TRÜ amiti-
 ükingu XII konverentsi otsused kultuuri alal on
 käesoleva 1962. aasta TRÜ amitiükingu kultuur-
 itöö" aluseks. Nende otsuste täitmiseks
 TRÜ amitiükingu komitee kultuurinomisjoni tas-
 keid, et aidata viirumini ellu vää NZKP
XXII kongressi poolt püstitatud nõud: „kas-
 vatada uut inimest, kelles harmooniliselt ühi-
 uavad vaimne rikkus, moraalne puhtus ja
 uhakas täiuskus.“ 1

Nõunogude Liidu Kommunistliku Partei
 programm, Tallinn 1961, lk. 111

Fotosid JRU
suurematest ülelikoolilistest
isetegevuskollektiividest

Tartu Akadeemilise Meenoor Kohtumaa
Kontsundil ühisole auldas 23. novembril 1946. aastal.

102

Tartu Üliõpilasmuusikaorkester 11. mail 1961. aastal.

JRÜ naiskool 1945. aasta sügisestrel
koos Akademiite Meeskooliga.

JRÜ naiskoor oma 15. juubelikontserdil
"Estonia" kontertsalis 1960. aasta aprillis.

ENSU femelin konstitutsioon Richard Lätting.
 Juhatas Tartu üliõpilasmuusnoori 1933. ja üli-
 kooli naisnoori 1945. aastast saadik.

JKÜ rahvamuusikansambli rahvajilliorkestri esi-
numas esitluskohtumised Soome Demokraatlikus
Noorsoo Liidu delegatsiooniga käinud aasta
aprillis. Parimal ääres viisab rahvajilliorkestri
juhataja Elmar Lehtas.

Grupp JKÜ rahvamuusikansambli rahvatantsurüh-
ma loomis esitluskohtumised soomlastega käinud
aasta aprillis. Kesel rahvatantsurühma juha-
daja Helja Niinil.

TRÜ nõuandor ühirmas kontserdit üliuooli
aulas 1961. aastal septembris.

Nõuand ühirmas dirigent Valdur Virts.

Kasutatud kirjandus ja allikmaterjalid

I Märtsismi - Ennismis klassikud

1. Linn, V. J., Tõrreid ad. 33, Tallinn 1955

II Partei dokumendid

1. Nõukogu de Lõdu Kommunistliku Partei XX kongressi resolutsioonid, Tallinn 1956

2. N LKP kongresside, konverentside ja keskkomitee plenumite resolutsioonid ja otsused III osa, Tallinn 1957

3. Nõukogu de Lõdu Kommunistliku Partei programm, Tallinn 1961

III Kirjandus

1. Ametiühingu autiivisti käsiraamat, Tallinn 1961

IV Arhiivi materjalid

1. TRÜ ametiühingu fondidevõrgu arhiivimaterjalid

a) Ametiühingu koosolekute protokollide

äravõrgas 10. II 1947. a. - 28. II 1948. a.

- b). Ametiühingu liumite avaldused
- c). Ametiühingu konverentsi protokollid
1949. a., 1950. a.
- d). ENSU TRÜ Üliõpilaste Ametiühingu
ülihuusoleumite protokollid 1945. a.
- e). TRÜ Üliõpilaste Ametiühingu komi-
tu aruanne ja tööplaanid (1945. -
- 1949. a.)
- f). TRÜ Juuritud Ametiühingu konve-
rentsid ja aruanne uue 1947. a.
- g). TRÜ ametiühingu konverentside
protokollid (1951. a. - 1961. a.)

3. TRÜ Kireori Kantslei dokumendid

- a). ENSU TRÜ Kireori Kantslei. Kirjasa-
hitus antustiga ülihuusi varade ja soja-
kahjude kohta
- b). NSU2 Kõrgema Hariduse Ministri-
mi ENSU TRÜ Kireori Kantslei toimiku
nr. 6.

3. TRÜ Opetaluse Nõuogu otsused

√ Perioodid

1. Ajaleht "Tartu Riikliku Ülihuol" (aasta-
käigud 1948 - 1968)

II Suubis allikas

Diplomitöö's on kasutatud suubisi and-
 mis L. Eisingerilt, H. Toomelt, R. Et-
 ringult, U. Vareselt, A. Nilsenilt ja
 A. Mistralt

Sisukord

	l.
Eesõna	3
<u>I peatükk</u>	
Kultuuritöö suundade välja kujunemine TRÜ-s 1944. a. - 1949. a.	8
<u>II peatükk</u>	
TRÜ ametiühing massilise kultuuri- töö organiseerijana 1950. - 1961. aastani	43
Lõppsõna	94
Lisa (fotod)	100
Kandatud kirjandus ja allumaterjalid	109